

**METODIKA HODNOCENÍ VÝVOJE ÚZEMÍ
S VYUŽITÍM PŘÍSTUPU TERRITORIAL IMPACT ASSESSMENT:
HODNOCENÍ ÚZEMNÍCH DOPADŮ ZMĚN VÝZNAMNÉHO ZAMĚSTNAVATELE
V REGIONU**

Druhá verze

Zpracovali:

RNDr. Marie Feřtiová, Ph.D.

RNDr. Petra Špačková, Ph.D.

doc. RNDr. Martin Ouředníček, Ph.D.

RNDr. David Hána, Ph.D.

RNDr. Jana Jíchová, Ph.D.

Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta
katedra sociální geografie a regionálního rozvoje
Urbánní a regionální laboratoř

**T
Č**

**A
R**

Praha, červen 2015

Recenzovali:

doc. RNDr. Petr Rumpel, Ph.D., Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Ostravská univerzita v Ostravě

Mgr. Tomáš Grulich, odbor regionálního rozvoje – oddělení strategického rozvoje, Krajský úřad Jihomoravského kraje

Autoři:

RNDr. Marie Feřtřová, Ph.D.

RNDr. Petra Špačková, Ph.D.

doc. RNDr. Martin Ouředníček, Ph.D.

RNDr. David Hána, Ph.D.

RNDr. Jana Jíchová, Ph.D.

Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta

katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Urbánní a regionální laboratoř

Albertov 6, 128 43 Praha 2

Kontakt: e-mail: petra.spackova@natur.cuni.cz, tel. 221 95 1379

Druhá verze metodiky zohledňuje připomínky pracovníků odboru regionální politiky Ministerstva pro místní rozvoj ČR.

Dedikace

Metodika je výstupem projektu č. TD020354 „Scénáře budoucího vývoje mikroregionu jaderné elektrárny Dukovany s využitím přístupu Territorial Impact Assessment“ Technologické agentury České republiky.

V Praze, 25. 6. 2015

OBSAH

1. CÍL METODIKY	4
2. SROVNÁNÍ NOVOSTI POSTUPU	5
3. VLASTNÍ POPIS METODIKY	9
3.1 VYMEZENÍ ZÁJMOVÉHO ÚZEMÍ	10
3.2 VYMEZENÍ DÍLČÍCH SOCIOEKONOMICKÝCH SFÉR	11
3.2.1. Posouzení dopadů změn v podniku na trh práce v území	11
3.2.2. Posouzení územních dopadů na ekonomickou základnu v území	12
3.2.3 Posouzení dopadů změn v podniku na mobilitu a stabilitu obyvatelstva v území	13
3.2.4 Posouzení dopadů změn v podniku na správu území	14
3.2.5 Posouzení územních dopadů na vybavenost službami	15
3.3 ZPŮSOB ZÍSKÁVÁNÍ DAT A INFORMACÍ O ÚZEMNÍCH DOPADECH	16
3.3.1 Výzkum od stolu	18
3.3.2 Dotazníková šetření	24
3.3.3 Řízené rozhovory	26
3.4 vyhodnocení primárních a sekundárních dat a SYNTÉZA ZÍSKANÝCH INFORMACÍ	28
3.4.1 Analýza výchozího stavu regionu významného zaměstnavatele	28
3.4.2 Vyhodnocení územních dopadů v jednotlivých socioekonomických sférách	29
3.4.3 Syntéza získaných dat a expertní posouzení dopadů změny kapacit zaměstnavatele	37
3.4.4 Verifikace a objektivizace vybraných výsledků	37
3.4.5 Sestavení finální výzkumné zprávy	38
4. POPIS UPLATNĚNÍ CERTIFIKOVANÉ METODIKY	39
5. POUŽITÁ LITERATURA	40
6. PUBLIKACE PŘEDCHÁZEJÍCÍ METODICE	42

1. CÍL METODIKY

Cílem metodiky je stanovit vhodný postup, jenž poskytne uživatelům návod pro posouzení územních dopadů uzavření či rozšíření kapacit významného hráče na regionálním/lokálním trhu práce, a to v socioekonomické oblasti. Uživatel metodiky může s jejím využitím hodnotit zejména regionální a lokální dopady na trh práce, obyvatelstvo, ekonomické vztahy v regionu, fungování obcí či vybavenost komerčními a veřejnými službami.

Z metodologického hlediska je cílem metodiky využít obecné principy přístupu *territorial impact assessment* pro hodnocení územních dopadů veřejných politik a modifikovat je pro využití na úrovni projektové. Komplexní geografický pohled na region, kterého tento přístup využívá, je klíčovou devizou předkládané metodiky.

Obecné principy navržené metodiky může uživatel uplatnit pro různé typy firem, v jakémkoliv území České republiky. Je však nutno podotknout, že regionální působnost jednotlivých firem je výrazně diferencovaná s ohledem na typ a lokalizaci firmy, její lokální, regionální nebo globální charakter. Metodika je primárně orientovaná na hodnocení dopadů velkého regionálního zaměstnavatele (nikoliv malé firmy). Uživatel si musí být dobře vědom typu území, které bude řešit (např. v návaznosti na Strategii regionálního rozvoje ČR 2014–2020 a Politiku územního rozvoje), neboť právě typ území významně ovlivňuje celkovou interpretaci výsledků.

Navržená metodika se skládá z několika vzájemně provázaných kroků: **(1) určení vhodného postupu pro vymezení zájmového území regionálního zaměstnavatele;** **(2) vymezení dílčích socioekonomických sfér**, pro které budou posuzovány územní dopady změny kapacit významného zaměstnavatele v regionu. Tyto sféry jsou vymezeny následovně: trh práce, ekonomická základna, stabilita obyvatelstva, správa území a vybavenost; **(3) volba konkrétních statistických analýz**, dotazníkových šetření a řízených rozhovorů, které je vhodné provést pro získání adekvátních informací o řešeném území; **(4) vyhodnocení informací a sestavení hodnotící zprávy** (analytického textu).

Metodika nabízí nástroj pro kvalifikovaný odhad územních socioekonomických dopadů rozšíření či naopak uzavření kapacit významného regionálního zaměstnavatele. Výstupy nabízí uživatelům rámcovou představu, které socioekonomické oblasti je vhodné hodnotit, jakými metodami a s pomocí kterých statistických a informačních zdrojů. Předpokládá se přitom, že uživatel této metodiky disponuje vzděláním a zkušenostmi v oblasti regionálního rozvoje.

2. SROVNÁNÍ NOVOSTI POSTUPU

Navržená metodika vychází z obecných principů především v zahraničí rozvíjeného metodického přístupu *territorial impact assessment* (TIA). Koncept TIA začal být více diskutován zhruba od poloviny 90. let minulého století na úrovni EU v souvislosti se snahou komplexně postihnout územní dopady politik a legislativních opatření realizovaných Evropskou komisí [např. Amsterodamská smlouva (1997), Zelená kniha o územní soudržnosti (2008), Pátá kohezní zpráva (2010), Strategie Evropa 2020 (2010)] i hodnotit regionální dopady intervencí veřejného sektoru na projektové úrovni [zejm. *European Spatial Development Perspectives* (1999)]. Metodika je proto vhodná mj. pro instituce decizní sféry, které musí ve svých činnostech zohledňovat zmíněné strategické dokumenty.

Vlastní metody hodnocení územních dopadů pak byly a stále jsou rozvíjeny a testovány v rámci programu ESPON (od roku 2000), nejprve bylo provedeno několik *ex-post* hodnocení územních dopadů společných sektorových politik (např. dopravní politiky, zemědělské či telekomunikační), které se však v zásadě omezily pouze na popis územních trendů v dané sféře a vlastnímu hodnocení dopadů byla věnována minimální pozornost. Později se výzkumníci programu ESPON zaměřili na rozvoj modelů pro *ex-ante* posuzování územních dopadů politik a aplikovanou TIA metodu je možné shrnout následovně:

- První krok zahrnuje **definování a kvantifikaci základních vazeb a vzájemných interakcí mezi hodnocenou politikou, trendy regionálního rozvoje a cíli územní politiky** v rámci 3 fází definovaných podle přesně určených minimálních požadavků na TIA metodu (Schindegger, Tatzberger 2003), tj. (i) stanovení rámce (*scoping*), (ii) analýza (*analyzing*) a (iii) posouzení (*assessing*) (blíže viz Macešková 2005). Jedná se o tzv. „obecné hodnocení“, přičemž hlavním přínosem je výpočet tzv. potenciálního dopadu (*potential impact* - PIM) na celé uvažované území (na EU a následně na tzv. „abstraktní“ území) (blíže The ESPON Monitoring Committee 2006).
- Druhý krok je založen na „**odhadu**“ **regionálních dopadů na konkrétní regiony**, přičemž do hry vstupují relevantní regionální indikátory charakterizující úroveň vybraných jevů v regionech. Tato fáze hodnocení dopadů politiky je prováděna pomocí tzv. TEQUILA modelu (*Territorial Quality Layered Assessment Model*). Tento multikriteriální model pracuje s kvantitativními i kvalitativními charakteristikami, které jsou pomocí definovaných kroků a matematicko-statistického aparátu převedeny na kvantitativní porovnatelné hodnoty (Camagni 2006).

Metodický přístup TIA byl představen a diskutován v řadě příspěvků v posledních letech. Zonneveld a Waterhout (2009) diskutovali podmínky využitelnosti a účelnosti TIA a jejich zavedení do praxe EU, dopad kohezní politiky EU zkoumal prostřednictvím metodiky TIA na národní úrovni v Portugalsku Medeiros (2013) a Golobič a Marot (2012) aplikovali metodiku na dvě různé směrnice EU týkající se energetiky. V roce 2014 byla dokončena metodika TIA pro hodnocení územních dopadů návrhů nařízení Evropské komise (Fisher, Gore 2013). Metodický koncept TIA je tedy na úrovni EU rozvíjen

zejména na úrovni politik a je primárně určen pro národní a regionální vlády jednotlivých členských států EU (Fisher et al. 2014). Pro účely Metodiky (projektová úroveň) jej lze proto využít pouze jako volnou inspiraci.

Vedle toho byla metoda *territorial impact assessment* původně a v některých evropských zemích stále je používána jako nástroj pro analýzu a hodnocení dopadů vybraných projektů na územní rozvoj v blízkém okolí jeho plánované realizace. Takovéto pojetí TIA má poměrně dlouhou tradici v Německu a Rakousku pod názvy *Raumordnungsverfahren* (legislativně ošetřená procedura), resp. *Raumverträglichkeitsprüfung* (procedura uplatňovaná bez legislativního rámce). Hodnocení územních dopadů je aplikováno ve formě *ex-ante* hodnocení na úrovni projektů a do určité míry lze vysledovat jeho podobnost s EIA, přestože v rámci pojetí TIA v německy mluvících zemích do hodnocení vstupuje široká škála kritérií odvozených z relevantních územně plánovacích dokumentů (The ESPON Monitoring Committee 2004a,b).

Pro metodiku lze jako inspiraci využít studie, které představují již konkrétní příklady zkoumání dopadů na projektové úrovni. Jednotlivé fáze zpracování hodnocení se převážně shodují, zahrnují formulace cílů, analýzu a posouzení (v principu se jedná o obdobné kroky jako při hodnocení dopadů politik TIA, jen zde převedené na nižší řádovostní úroveň), liší se ovšem konkrétní postupy a využití metody sběru dat i jejich analýz, což částečně ovlivňují odlišná tematická zaměření jednotlivých studií.

Ve studiích je poměrně často aplikován tzv. *input-output model* (hodnocení dopadů investice na základě propočtu vstupů a výstupů). Hodnoceny byly jak např. ekonomické dopady podpory zařízení na spalování biomasy (Madlener, Koller 2005), tak budoucí dopady těžby železa v severním Švédsku na regionální a lokální ekonomiky (Ejdemo, Soderholm 2011). Zároveň zmíněné studie samy diskutují limity této metody spočívající mj. ve zjednodušování reality, v problémech s dostupností dat i jejich omezenou vypovídací schopností. Např. ve studii Sastresa et al. (2010) je model i z těchto důvodů kombinován s dalšími analytickými metodami. Metodu *input-output* využívají rovněž Boesler a Bott (1991) ve studii zaměřené na problémy kvantifikace multiplikačních efektů velkých podniků z hlediska pracovních míst na příkladu automobilky Ford v Kolíně nad Rýnem. Přístup je ovšem zkombinován s výzkumem subdodavatelských forem a spotřebitelských návyků. Výstupem studie je vytvoření modelu, který odhaduje dopady v případě různých scénářů vývoje automobilky. Díky využití různých scénářů vývoje je tak i přes svou značnou zastaralost studie pro naši metodiku využitelná.

Propracovanou metodiku představují Spiekermann a Schürmann (2011) ve studii zaměřené na dopady realizovaných dopravně infrastrukturních staveb na městské území. Metodika vycházející z rešerše existujících prací stanovuje indikátory pro identifikované oblasti (dostupnost, atraktivita a stavební aktivity), pomocí kterých pak na základě kartografických a statistických postupů analyzuje dopady. Analýzy byly navíc prováděny na dvou měřítkových úrovních: na mikroúrovni (samotný projekt a nejbližší okolí) a mezoúrovni (dotčené obce). Využití bodového systému představuje studie Boesche a Waltera (2011), která se věnuje konstrukci metodiky pro výběr vhodné lokality pro hloubkové úložiště radioaktivního odpadu. V první části metodiky jsou představeny cíle a indikátory k posouzení dopadů z environmentálního, ekonomického a sociálního hlediska. Druhá část metodiky je zaměřena na agregaci zjištěných hodnot, kdy se jednotlivé ukazatele váží a hodnotí bodovým

systémem. **V metodice je zdůrazněn význam kvalitativního výzkumu, který může osvětlit nedostatečně zohledněné aspekty.**

V českém prostředí nebyl přístup TIA na projektové úrovni dosud prakticky aplikován.

Metodicky se však lze inspirovat např. ze studie dopadů větších investic, např. projektů Hyundai Motor Company (Šichtařová 2005, Zahradník, Jedlička 2006, Berman Group 2007), strategické zóny Triangle (Zahradník, Jedlička 2008) či nového terminálu pardubického letiště (Jindrová, Dušková 2010). Některé studie pracují s predikcí variantního vývoje. Studie Zahradníka a Jedličky (2008) využívá socioekonomickou analýzu vývoje regionu a vybrané sociálně-ekonomické předpoklady k vytvoření tří variant predikce dalšího vývoje regionu (a Česka) po výstavbě průmyslové zóny Triangle. Autoři predikci sestavují za pomoci ekonomického modelu pro několik sledovaných proměnných (např. HDP, strukturu zaměstnanosti, nezaměstnanost či veřejné finance kraje). Při analýzách dat používají SWOT analýzu, jednak pro rozvoj regionu a dále z ní vyplývající SWOT analýzu využití zóny Triangle. Berman Group (2007) využívají pro sběr dat řadu metod (dotazníkové šetření u investorů, samosprávných celků, expertní rešerše dokumentů či studium předchozích investic do automobilového průmyslu ve srovnatelných územích (např. TPCA Kolín)). Z důvodu neexistence potřebných dat neaplikují *input-output model*, ale data kvantifikují a predikují dopady, které dělí na přímé, nepřímé a indukované. Studie hodnotí dopady na řadu sfér, od zaměstnanecké struktury, nezaměstnanosti, vzdělávání, dopravní infrastruktury, přes bezpečnost obyvatelstva a zdravotnictví, zemědělství, energetiku, realitní sektor až po cestovní ruch a volnočasové aktivity. V rámci hodnocení dopadů v těchto oblastech jsou realizována dílčí šetření, uskutečněná i za pomoci dalších subjektů, např. investora, Ostravské univerzity či firem v regionu (např. pro predikci nepřímých dopadů využívají šetření ve firmách, které má odhalit síť subdodavatelských firem).

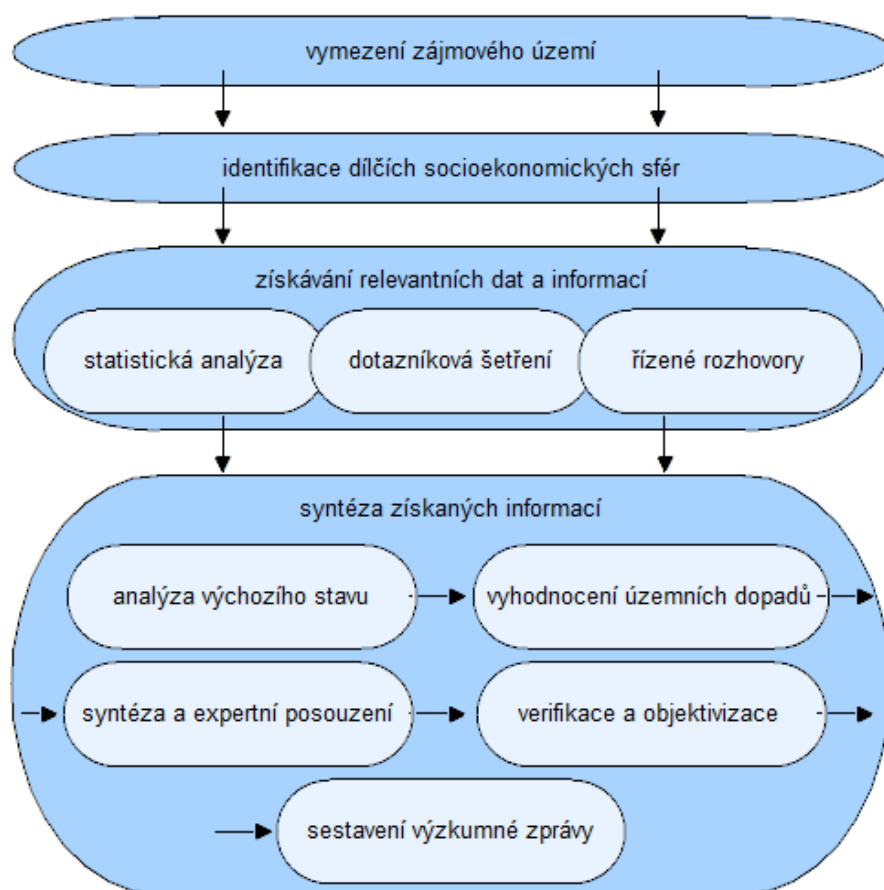
Metodika reaguje na poptávku veřejné správy (mj. tlak ze strany Evropské unie na zejm. *ex-ante* hodnocení územních dopadů veřejných intervencí) a uživateli poskytuje metodický návod, který vhodně kombinuje dosavadní (zahraniční) zkušenosti s aplikací dílčích metod a přístupů pro hodnocení územních dopadů na dílčí socioekonomické oblasti, a vhodně je modifikuje a rozvíjí pro kontext České republiky. Specificky přitom zohledňuje například sídlení strukturu (vertikální i horizontální). Je nutné poukázat na fakt, že územní dopady rozšíření/uzavření významného regionálního zaměstnavatele je nezbytné posuzovat v kontextu hierarchické pozice daného zaměstnavatele (tj. zda se jedná o subjekt čistě regionální, národní, či globální) a rovněž je nutné adekvátně pracovat s hierarchií územních dopadů (lokální, regionální, národní).

3. VLASTNÍ POPIS METODIKY

Stanovení vhodného postupu pro provedení analýzy územních dopadů uzavření či rozšíření kapacit významného hráče na regionálním/lokálním trhu práce je závislé **na typu tohoto klíčového zaměstnavatele**. Uživatel metodiky musí zejména posoudit, zda jde o **lokální, národní nebo globální** firmu; více o rozlišení různých hierarchických úrovní firem viz např. Perkmann (2006). Dopady v socioekonomické sféře je tak možné sledovat na různých hierarchických úrovních. Záleží pak na záměrech uživatele metodiky, které bude brát jako relevantní ve zpracovávané analýze a které budou reflektovány v jednotlivých dílčích krocích metodického postupu.

Metodika spočívá v **kombinaci kvantitativního a kvalitativního výzkumu**; klade velký důraz na získávání relevantních dat a informací přímo od jednotlivých aktérů. Uživatel metodiku aplikuje v několika posloupných krocích:

V prvním kroku uživatel na základě několika kritérií **vymezí zájmové území**, kde budou dopady sledovány/uvažovány. To je vhodné pro zaměření se na konkrétní území, ve kterém budou prováděné analýzy dostatečně účelné vzhledem ke smyslu metodiky.

Po vymezení zájmového území se uživatel přesune **k identifikaci dílčích socioekonomických sfér**, pro které bude posuzován územní dopad změny kapacit významného zaměstnavatele v lokalitě. Toho uživatel dosáhne sběrem a analýzou příslušných sekundárních dat o území a provedením dotazníkových šetření a řízených rozhovorů mezi významnými aktéry a firmami v území. Po sběru dat přejde uživatel k jejich **vyhodnocení a posouzení možných scénářů** vývoje regionu po změně kapacit zaměstnavatele. Po stanovení těchto scénářů pak vzešlé výsledky **konzultuje** s několika experty na danou problematiku.

3.1 VYMEZENÍ ZÁJMOVÉHO ÚZEMÍ

Uživatel na základě několika kritérií **vymezí zájmové území**, kde budou dopady sledovány/uvažovány. **Rozsah takového území se odvíjí od typu a velikosti klíčového zaměstnavatele a od cíle uživatele metodiky.** Pro vymezené zájmové území představuje sledovaný zaměstnavatel klíčového aktéra, který v něm může zásadně změnit dosavadní socioekonomickou situaci. Při vymezení zájmového území je potřeba, aby uživatel postupoval podle následujících navazujících kroků, vycházejících z akademických principů socio-geografické regionalizace (podrobněji např. Hampl et al. 1987; Hampl 2005):

- 1) **Analýza dat denní dojížděky** za prací do obce, kde má sídlo klíčový zaměstnavatel. Tímto krokem uživatel odhalí základní funkční vazby v území. Vymezení většího území není závadou, nutné je mít základní přehled o funkčních vazbách v území, které se stanou základem pro finální vymezení zájmového území.
- 2) **Analýza dodavatelských vazeb** firem napojených na klíčového zaměstnavatele. Firmy, jejichž aktivity jsou lokalizovány v blízkém okolí, jsou důležité pro další vývoj regionu, proto je nutné zajistit, aby také obce se sídly těchto subdodavatelských firem byly zahrnuty do zájmového území.
- 3) **Syntéza vymezených území.** Výsledné zájmové území musí obsahovat kompaktní region dojížděky do obce klíčového aktéra. Je potřeba, aby uživatel v syntéze odstranil enklávy solitérních vzdálených obcí, a bral v úvahu pouze zřetelně vymezené kompaktní území s vyšší denní dojížděkou za prací do obce sídla klíčového zaměstnavatele. Podobně je nezbytné omezit území lokalizace subdodavatelských firem a vybrat pouze blízké firmy, které mohou mít vliv na socioekonomickou situaci ve stejném území jako klíčový zaměstnavatel. Vhodné je vymezení zájmového území na základě administrativních jednotek větších než obce, nejlépe podle obvodů ORP, které jsou přirozenými regiony o velikosti, při které má smysl provádět hlubší analýzy.

Zvýšenou pozornost je také nutné věnovat případům, kdy je zaměstnavatel lokalizován v příhraničním regionu a faktický dojížděkový region může přesahovat hranice státu (týká se zejména hranic se Slovenskem a Polskem). Vliv hranice je vhodné řešit v rámci řízených rozhovorů s představiteli zaměstnavatele.

- 4) **Korekce vymezeného území.** Po syntéze je vhodné, aby uživatel do zájmového území zařadil další obce ORP (popř. celá ORP) tak, aby toto území mělo kompaktní tvar “bez výrazných „zářezů“ a „výčnělků“. Takto získá kompaktní zájmové území, se kterým se dobře pracuje a které se lépe prezentuje. Vhodná je konzultace s místními aktéry či srovnání s existujícími sdruženími obcí, institucí či firem, které mohou dát informaci o funkčních vazbách v území.

Při vymezení území volí uživatel metodiky nejmenší možné statistické jednotky, za které jsou k dispozici relevantní data. Zpravidla se jedná o **administrativní území obcí**, popřípadě tzv. základních sídelních jednotek. Vymezený region je potřeba zpracovat s pomocí **GIS (geografických informačních systémů)** s připojenou databází všech analyzovaných datových podkladů ve formě map s dostatečně podrobným měřítkem (mapy středního nebo velkého měřítka).

Zdroje dat:

- Český statistický úřad, Sčítání lidu, domů a bytů 1970, 1980, 1991, 2001, 2011. Data o počtu a struktuře pracovních příležitostí a individuální data o dojíždě do zaměstnání, databázi možné zakoupit od Českého statistického úřadu.
- Informace od firem o subdodavatelích a lokalizaci jejich provozních jednotek.

3.2 VYMEZENÍ DÍLČÍCH SOCIOEKONOMICKÝCH SFÉR

Dalším krokem uživatele je vymezení dílčích socioekonomických sfér. Pro zhodnocení dopadu změny kapacit u klíčového zaměstnavatele v regionu zejména na kvalitu života v regionu, vymezuje metodika sféry hodnocení následovně:

1. **trh práce**
2. **ekonomická základna**
3. **stabilita/mobilita obyvatelstva**
4. **správa území**
5. **vybavenost komerčními a veřejnými službami**

Uživatel metodiky nicméně může podle specifik regionu zařadit i sféry jiné, u kterých bude postupovat obdobně jako u vymezených sfér hodnocení.

V následujícím textu jsou charakterizovány **způsoby posouzení dopadů v jednotlivých dílčích socioekonomických sférách a uvedeny metody jejich zjišťování**. Podobnější informace o metodách zjišťování jsou uvedeny v kapitole 3.3 Způsob získávání dat a informací o územních dopadech (od strany 16).

3.2.1. POSOUZENÍ DOPADŮ ZMĚN V PODNIKU NA TRH PRÁCE V ÚZEMÍ

Uživatel bude v této části posuzovat dopad řešených scénářů vývoje regionu **pro trh práce primárně z pohledu práceschopných osob**. Je nutné, aby uživatel:

a) Nejprve zjistil minulou i současnou **míru a strukturu zaměstnanosti** a nezaměstnanosti v regionu a provedl rámcové porovnání situace v regionu se situací v celém Česku; strukturu je potřeba zjistit a hodnotit s důrazem na odlišnosti podle pohlaví, věku, nejvyššího dokončeného vzdělání a oboru činnosti.

Uživatel tak získá základní informace o „kvalitě“ a problémech regionálního trhu práce.

☞ Metody zjišťování: Analýza trhu práce – **STAT-B**

b) Zjistil **dlouhodobou strukturu pracovních příležitostí** v řešeném regionu a objem a strukturu dojížděky do zaměstnání do vymezeného regionu.

Uživatel získá podrobnější představu o dojížděkových a pracovních vazbách v regionu.

☞ Metody zjišťování: Analýza trhu práce – **STAT-B**

c) Určil **současný počet přímých pracovních míst** (tj. u klíčového zaměstnavatele) a počet nepřímých pracovních míst (tj. u subdodavatelů), a jejich základní strukturu podle kvalifikační náročnosti; a dále určil podíl zaměstnanosti vázané na klíčového zaměstnavatele na celkové zaměstnanosti v regionu.

Uživatel tímto identifikuje „závislost“ vymezeného regionu na klíčovém zaměstnavateli (vč. subdodavatelů) z hlediska zaměstnanosti.

☞ Metody zjišťování: Analýza trhu práce – **STAT-B**
Dotazníkové šetření mezi subdodavateli – **DOT-A**

d) Za pomoci expertních metod odhadl **nárůst/úbytek pracovních míst** a jejich struktury v kontextu řešených scénářů vývoje klíčového zaměstnavatele (tj. rozšíření/uzavření či zachování stávající kapacity činnosti klíčového zaměstnavatele).

Uživatel finálně zhodnotí vliv varianty na vývoj pracovních míst a jejich strukturu v regionu.

☞ Metody zjišťování: Dotazníkové šetření mezi subdodavateli – **DOT-A**
Řízené rozhovory se zástupci zaměstnavatele – **ROZ-A**
Řízené rozhovory se zástupci subdodavatelů – **ROZ-B**
Řízené rozhovory se zástupci dalších významných zaměstnavatelů v daném odvětví – **ROZ-D**

3.2.2. POSOUZENÍ ÚZEMNÍCH DOPADŮ NA EKONOMICKOU ZÁKLADNU V ÚZEMÍ

Uživatel bude v této sekci posuzovat územní dopady uvažovaných scénářů vývoje regionu na vybrané aspekty **ekonomické základny regionu** související se změnami v hospodářské kondici firem (subdodavatelských a působících ve službách) a s koupěschopností domácností (resp. změnou v objemu vyplacených mezd). Je potřeba, aby uživatel:

a) Vyhodnotil současnou a v kontextu scénářů vývoje regionu očekávanou **hospodářskou situaci subdodavatelských firem** a firem působících v komerčních službách (např. obrát a jeho struktura,

struktura zakázek atd.) a vyhodnotil lokální/regionální zakořeněnost subdodavatelských firem (např. prostřednictvím podílu lokálních odběratelů/dodavatelů).

Uživatel získá představu o hospodářském vývoji subdodavatelských firem.

- b) Zjistil ú
Uživatel t
- ☞ Metody zjišťování: Analýza trhu práce – **STAT-B**
Analýza ekonomické základny regionu – **STAT-C**
Řízené rozhovory se zástupci subdodavatelů – **ROZ-B**
Řízené rozhovory s firmami působícími v komerčních službách – **ROZ-C**
  - ☞ Metody zjišťování: Analýza ekonomické základny regionu – **STAT-C**

c) Vyčíslil **objem vyplacených mezd** klíčovým zaměstnavatelem a dopad ztráty/zisku přímých pracovních míst (tj. míst u klíčového zaměstnavatele) na vyplacených mzdách.

Uživatel získá informace o dopadech na objem vyplacených mezd klíčovým zaměstnavatelem.

- ☞ Metody zjišťování: Řízené rozhovory se zástupci klíčového zaměstnavatele – **ROZ-A**
Analýza ekonomické základny regionu – **STAT-C**

d) Vyčíslil objem **mezd vyplacených subdodavateli** a dopad ztráty/zisku nepřímých pracovních míst (tj. míst u subdodavatelů klíčového zaměstnavatele) na vyplacených mzdách.

Uživatel získá informace o dopadech na objem vyplacených mezd subdodavateli.

- ☞ Metody zjišťování: Dotazníkové šetření mezi subdodavateli – **DOT-A**
Řízené rozhovory se zástupci subdodavatelů – **ROZ-B**
Řízené rozhovory se zástupci klíčového zaměstnavatele – **ROZ-A**

e) Posoudil nabídku **komerčních služeb a koupěschopnost obyvatelstva** regionu v porovnání s celostátní úrovní a odhadl dopad scénářů vývoje regionu na kupní sílu domácností.

Uživatel zhodnotí koupěschopnost místního obyvatelstva.

- ☞ Metody zjišťování: Dotazníkové šetření mezi poskytovateli komerčních služeb – **DOT-C**
Analýza ekonomické základny regionu – **STAT-C**

3.2.3 POSOUZENÍ DOPADŮ ZMĚN V PODNIKU NA MOBILITU A STABILITU OBYVATELSTVA V ÚZEMÍ

Třetí okruh, kterým se bude uživatel zabývat, tvoří dopady na **dlouhodobou mobilitu a stabilitu** obyvatelstva. Je důležité, aby se uživatel zaměřil na dva dílčí kroky:

a) Popis **dlouhodobého migračního chování** obyvatelstva vymezeného území. Do úvahy je nutné vzít informace o migrační bilanci (počty přistěhovalých a vystěhovalých, saldo migrace) a strukturu migrace (věk, popř. vzdělání) zhruba v posledních 20 letech (délku časového období je možné upravit v návaznosti na charakter konkrétního příkladu).

Uživatel posoudí migrační vývoj regionu a zejména migrační chování obyvatel.

- ☞ Metody zjišťování: Analýza migračního chování **STAT-A**

b) Posouzení **výhledu migračního chování** obyvatelstva ve vymezeném území. Účelem je odhadnout počet přistěhovalých (resp. vystěhovalých) nad rámec běžné migrační bilance, tj. objem migračních pohybů přímo způsobených rozšířením/uzavřením provozu zkoumaného zaměstnavatele. V případě uzavření provozu je vhodné vzít v úvahu: (1) dobu působení zaměstnavatele na lokálním trhu práce a míru „zakořeněnosti“ pracovníků u konkrétního zaměstnavatele; (2) ochotu zaměstnanců se případně přizpůsobit lokálnímu trhu práce a podstoupit rekvalifikaci (popř. se dále jinak vzdělávat).

Uživatel zhodnotí scénáře migračního vývoje regionu.

☞ Metody zjišťování: Dotazníkové šetření mezi pracovníky zaměstnavatele a subdodavatelů – **DOT-B**
Dotazníkové šetření mezi subdodavateli – **DOT-A**
Řízený rozhovor s představiteli zaměstnavatele – **ROZ-A**
Řízený rozhovor se zástupci subdodavatelů – **ROZ-B**

3.2.4 POSOUZENÍ DOPADŮ ZMĚN V PODNIKU NA SPRÁVU ÚZEMÍ

V této části bude uživatel posuzovat dopady uvažovaných scénářů vývoje regionu **na správu území**. Podstatné je především zohlednění dopadů na financování obcí a jejich fungování. Je potřeba, aby uživatel:

a) Posoudil význam klíčového zaměstnavatele pro **rozpočty a investice dotčených obcí**. Především je potřeba získat informace o finančních zdrojích, které jsou spjaty s klíčovým zaměstnavatelem (tj. např. dotace od této firmy, poplatky spojené s činností firmy či daň z nemovitosti), zjistit podíl na průměrném rozpočtu obce a jeho investičních výdajích (vhodné je vypočítat průměrný rozpočet obce za delší časový horizont, který odstraní vliv možných výjimečných příjmů obcí v některých letech, které by zkreslovaly učiněné závěry); a dále by měl uživatel přímo zjistit, na které konkrétní investiční projekty byly využity dané prostředky a posoudit jejich vliv na rozvoj obce.

Uživatel tak získá základní přehled o financování dotčených obcí a vliv klíčového zaměstnavatele na rozpočty obcí a jejich investiční akce.

☞ Metody zjišťování: Analýza rozpočtů veřejné správy – **STAT-D**
Řízený rozhovor se zástupci veřejné správy – **ROZ-C**

b) Zhodnotil vliv klíčového zaměstnavatele na **plánování rozvoje území**. Důležité je zjištění, jak klíčový zaměstnavatel zasahuje do procesu územního plánování a jaká jsou omezení využití území spjatá s lokalizací klíčového zaměstnavatele; vhodné je také zjistit, jak se klíčový zaměstnavatel zapojuje do práce obce a zastupitelstva při projednávání územního plánu či dalších rozvojových rozhodnutí.

Uživatel bude schopen posoudit vliv klíčového zaměstnavatele na plánování rozvoje území.

☞ Metody zjišťování: Řízený rozhovor se zástupci veřejné správy – **ROZ-C**

c) Posoudil postavení zaměstnanců klíčového zaměstnavatele v pozici **místních elit**. Důraz je kladen na osobnosti, které mají vliv na obecní život a rozhodování obce, resp. regionu.

Uživatel získá představu o vlivu zaměstnanců klíčového zaměstnavatele na obecní život a rozhodování obce.

☞ Metody zjišťování: Řízený rozhovor se zástupci veřejné správy – **ROZ-C**

d) Posoudil změny ve **správě území** podmíněné řešenými scénáři vývoje klíčového zaměstnavatele (tj. rozšíření/uzavření či zachování stávající kapacity činnosti klíčového zaměstnavatele). Účelem je zhodnotit změny v rozpočtech obcí, dopady těchto změn na investice obcí a dále posouzení možných změn v plánování rozvoje obce a práce zastupitelstva.

Uživatel zhodnotí potenciální variantní vývoj ve správě území, s důrazem na rozpočty obcí a jejich vliv na rozvoj.

☞ Metody zjišťování: Řízený rozhovor se zástupci veřejné správy – **ROZ-C**

3.2.5 POSOUZENÍ ÚZEMNÍCH DOPADŮ NA VYBAVENOST SLUŽBAMI

Tato sekce uživateli poskytne informace pro posouzení územních dopadů scénářů vývoje regionu na jeho **vybavenost veřejnými a komerčními službami**. Pro dosažení výsledků je nezbytné, aby uživatel:

a) Zjistil **vybavenost dotčených obcí veřejnými a komerčními službami**, případně dobu jejich lokalizace do obce.

Uživatel tak získá základní přehled o vybavenosti dotčených obcí a možný vztah s lokalizací klíčového zaměstnavatele.

☞ Metody zjišťování: Analýza vybavenosti – **STAT-E**

b) Zhodnotil **vliv finančních zdrojů**, které jsou spjaté s klíčovým zaměstnavatelem (např. dotace, poplatky, daň z nemovitosti), na vybavenost dotčených obcí veřejnými statky a veřejnými službami a na podobu fyzického prostředí obce.

Uživatel získá představu o vlivu klíčového zaměstnavatele na rozvoj vybavenosti dotčených obcí.

☞ Metody zjišťování: Řízený rozhovor se zástupci veřejné správy – **ROZ-C**

c) Zjistil důvody pro **lokalizaci služeb** využívaných místními obyvateli (např. stravování, maloobchodní prodejny atd.).

Uživatel zhodnotí vliv klíčového zaměstnavatele na lokalizaci služeb.

☞ Metody zjišťování: Analýza vybavenosti – **STAT-E**

Dotazníkové šetření mezi poskytovateli komerčních služeb – **DOT-**

d) Zhodnotil vliv lokalizace klíčového zaměstnavatele na vedení linek **veřejné dopravy** a jejich zastávek a frekvenci autobusových či železničních spojů v závislosti na dopravě zaměstnanců a jejich využívání místními obyvateli.

Uživatel zhodnotí vliv klíčového zaměstnavatele na obsluhu území veřejnou dopravou.

☞ Metody zjišťování: Analýza vybavenosti – **STAT-E**

Řízený rozhovor se zástupci veřejné správy – **ROZ-C**

e) Zhodnotil změny podmíněné vývojem klíčového zaměstnavatele (tj. rozšíření/uzavření či zachování stávající kapacity činnosti klíčového zaměstnavatele) v oblasti poskytování **veřejných služeb, lokalizaci komerčních služeb a v intenzitě veřejné dopravy.**

Uživatel zhodnotí potenciální variantní vývoj klíčového zaměstnavatele v oblasti veřejných i komerčních služeb, vč. veřejné dopravy.

☞ Metody zjišťování: Řízený rozhovor se zástupci veřejné správy – **ROZ-C**
Dotazníkové šetření mezi poskytovateli komerčních služeb – **DOT-C**

3.3 ZPŮSOB ZÍSKÁVÁNÍ DAT A INFORMACÍ O ÚZEMNÍCH DOPADECH

Při zpracování analýzy musí uživatelé provést řadu šetření různorodými metodami terénního šetření i výzkumu od stolu. Metodika vychází z potřeby **triangulace výsledků pomocí různých přístupů a zdrojů dat**. Při snaze o objektivizaci a co nejpřesnější odhad budoucího vývoje je totiž vhodné využít předností kvantitativního i kvalitativního výzkumu a konfrontovat pohledy různých aktérů, které mohou být nesouhlasné.

Uživatel bude získávat relevantní data a informace třemi způsoby: 1) výzkumem od stolu, 2) dotazníkovými šetřeními a 3) řízenými rozhovory. Jednotlivé fáze výzkumu jsou popsány v následujících podkapitolách, podrobné schéma zobrazující strategii výzkumu je uvedeno v následující tabulce 1.

Tabulka 1: Přehled zdrojů dat a informací a metod zjišťování podle dílčích socioekonomických sfér.

	Trh práce	Ekonomická základna	Stabilita/mobilita obyvatelstva	Správa území	Vybavenost
Představitelé zaměstnavatele	ROZ-A	ROZ-A	ROZ-A	ROZ-A	ROZ-A
Firmy napojené na zaměstnavatele (subdodavatelé)	DOT-A ROZ-B	DOT-A ROZ-B	DOT-A ROZ-B		
Zástupci dalších zaměstnavatelů v daném odvětví	ROZ-D				
Zaměstnanci zaměstnavatele a dalších významných subjektů	DOT-B				
Správa území (vč. obcí)				ROZ-C	ROZ-C
Poskytovatelé komerčních služeb	DOT-C ROZ-C				DOT-C ROZ-C
Statistická data	STAT-B	STAT-B STAT-C	STAT-A	STAT-D	STAT-E

3.3.1 VÝZKUM OD STOLU

V rámci výzkumu od stolu uživatel provede tyto analýzy:

- A. Analýza migračního chování – STAT-A
- B. Analýza trhu práce – STAT-B
- C. Analýza ekonomické základny – STAT-C
- D. Analýza rozpočtů veřejné správy – STAT-D
- E. Analýza vybavenosti – STAT-E

Následující text obsahuje u jednotlivých využitých metod vždy stručný popis cílů analýz, využitě výzkumné metody a techniky, zdroje dat a jejich poskytovatele a popis finálního výstupu analýzy.

STAT-A ANALÝZA MIGRAČNÍHO CHOVÁNÍ

Cílem analýzy je popsat dlouhodobé **migrační chování obyvatelstva** vymezeného území a postihnout migrační vzorce ve vymezeném území (tj. určit, zda jde o území migračně ziskové, dlouhodobě stabilní, nebo depopulační). Zároveň uživatel zjistí, jaké obyvatelstvo je migrací získáváno a ztráceno z hlediska jeho věkové (popř. vzdělanostní) struktury.

Metody:

- **Analýza počtu přistěhovalých, vystěhovalých a salda migrace** v posledních cca 20 letech (časový horizont je vhodné upravit podle potřeb studie).
- **Analýza struktury migrantů** podle věku a vzdělání (data dostupná jen do roku 2004 včetně) se zaměřením na identifikaci věkových skupin, které se ve větší míře do regionu přistěhovávají nebo se z něj odstěhovávají (takto podrobná data dostupná pouze ve druhém zdroji).

Zdroj dat:

- Český statistický úřad, Databáze demografických údajů za obce ČR, 1971–2013; veřejně dostupná data na http://www.czso.cz/cz/obce_d/
- Český statistický úřad, Databáze migračních pohybů, individuální anonymizovaná data, 1992–2013; data možno objednat na ČSÚ

Výstup analýzy:

- Výstupem je databáze migračních charakteristik obyvatelstva na úrovni jednotlivých obcí vymezeného regionu s následujícími proměnnými: celkový počet přistěhovalých, vystěhovalých, migrační saldo, migrační obrat, hrubé míry těchto ukazatelů vztažené na 1000 obyvatel středního stavu (např. v posledních 20 letech). Délka hodnoceného časového úseku závisí na účelu analýzy a regionálním historickém kontextu.
- Dalším výstupem jsou specializované mapy ve formě kartogramů s intenzitními ukazateli (míry migrace) a kartodiagramů s uvedením absolutních čísel (počty). Jako praktický příklad/návod pro zpracování mohou sloužit mapy na specializovaném serveru www.atlasobyvatelstva.cz.

STAT-B ANALÝZA TRHU PRÁCE

Cílem analýzy je získání podrobných informací o vývoji a stavu **trhu práce** ve vymezeném regionu a jeho relativní pozici v rámci republiky. Zjišťujeme, zda jde o region s (dlouhodobými) strukturálními problémy na trhu práce, přebytkem nabídky pracovních příležitostí, a tudíž region s vysokou intenzitou dojížděky do zaměstnání, nebo např. o region s nedostatkem pracovníků s určitou kvalifikací. Uživatel dále identifikuje „závislost“ regionu na klíčovém zaměstnavateli z hlediska počtu a příp. i struktury pracovních míst.

Metody:

- **Analýza socioekonomické struktury zaměstnanosti a nezaměstnanosti** ve vymezeném regionu, tj. struktury ekonomicky aktivních obyvatel podle pohlaví, věku, nejvyššího dokončeného vzdělání, oboru činnosti pracovníků/nezaměstnaných v posledních 20 letech (časový horizont nutno upravit podle relevance konkrétní studie).
- **Analýza relativní pozice vymezeného regionu** v rámci České republiky z hlediska míry a socioekonomické struktury zaměstnanosti a nezaměstnanosti pomocí lokalizačního kvocientu (L_q vyjadřuje relativní pozici územní jednotky vzhledem k průměru celku).
- **Analýza počtu a oborové struktury pracovních příležitostí** ve vymezeném regionu a dojížděky za prací (například na základě výsledků sčítání lidu v letech 1980–2011, časový horizont nutno upravit podle relevance konkrétní studie, např. s ohledem na otevření provozu významného zaměstnavatele). Na základě dat o dojížděce z populačních cenů lze sestavit počet pracovních příležitostí jako rozdíl počtu ekonomicky aktivních v obci/sídle, počtu nezaměstnaných a počtu vyjíždějících a dojíždějících do obce. Podobně lze zjistit i strukturu obsazených pracovních příležitostí
- **Analýza počtu a (je-li k dispozici) struktury zaměstnanců** klíčového zaměstnavatele v regionu včetně subdodavatelské sítě. Tato data většinou nelze získat z veřejně dostupných zdrojů a je potřeba spolupracovat s vybranou firmou a jejím personálním a obchodním oddělením.

Zdroj dat:

- Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, veřejně dostupná databáze o počtu nezaměstnaných (resp. počtu uchazečů o zaměstnání) a míře nezaměstnanosti v obcích, okresech a krajích ČR (1991–2014); veřejně dostupná data na <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem> (nutno vzít v potaz změnu metodiky zjišťování od 1. 7. 2004)
- Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, databáze o struktuře nezaměstnaných (resp. počtu uchazečů o zaměstnání) podle pohlaví, věku, vzdělání a o míře nezaměstnanosti v obcích, okresech a krajích ČR (1991–2014); data možno vyžádat na MPSV
- Informační systém o průměrném výdělku (individuální data o počtu propuštěných/najatých pracovníků, lze využít pro vybrané významné subjekty v regionu)
- Český statistický úřad, Výběrové šetření pracovních sil (1993–2012), data o struktuře zaměstnaných za kraje; veřejně dostupná data na <http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/3103-13>

- Český statistický úřad, SLBD 1980, 1991, 2001, 2011. Data o počtu a struktuře pracovních příležitostí a individuální data o dojížděci do zaměstnání; databázi možné zakoupit od ČSÚ
- Data o počtu a struktuře zaměstnanců klíčového zaměstnavatele v regionu, interní informace daného zaměstnavatele; data nutno vyžádat (např. v rámci ROZ-A); údaji většinou disponuje personální oddělení zaměstnavatele
- Seznam hlavních subdodavatelů včetně počtu jejich zaměstnanců, interní informace daného zaměstnavatele; data nutno vyžádat (počty zaměstnanců u subdodavatelů jsou zjišťovány také v rámci dotazníkového šetření DOT-A); údaji většinou disponuje obchodní oddělení zaměstnavatele

Výstup analýzy:

- Výstupem je databáze za jednotlivé obce regionu s následujícími sloupci: počet ekonomicky aktivních celkem, mužů, žen, podle klasifikace NACE nebo ISCO, počet nezaměstnaných, popř. struktura, míra nezaměstnanosti (vývoj v letech), počet vyjíždějících, dojíždějících (včetně struktury podle NACE), počet pracovních příležitostí a jejich struktura (na základě sčítání lidu), počet a struktura pracovních příležitostí (zaměstnanců) sledované firmy a jejich subdodavatelů v regionu.
- Dalším výstupem jsou specializované mapy ve formě kartogramů s intenzitními ukazateli (míry nezaměstnanosti, struktury zaměstnanosti) a kartodiagramů s uvedením absolutních čísel (vyjádřené počty a struktura). Jako praktický příklad/návod pro zpracování mohou sloužit mapy na specializovaném serveru www.atlasobyvatelstva.cz.

STAT-C ANALÝZA EKONOMICKÉ ZÁKLADNY

Cílem této analýzy je získat informace o současné a očekávané **ekonomické výkonnosti subdodavatelských firem** a firem působících v regionu v komerčních službách a zhodnotit kupní sílu domácností v regionu v kontextu řešených scénářů vývoje regionu. Uživatel získá poznatky o dopadech scénářů vývoje kapacit klíčového zaměstnavatele na vybrané aspekty ekonomické základny regionu.

Metody:

- **Analýza vybraných hospodářských ukazatelů subdodavatelských firem** a firem působících v komerčních službách (např. velikost a změna obrátu, počet a objem dodávek pro klíčového zaměstnavatele, územní provázanost odběratelů a dodavatelů firem).
- **Analýza strategií firem** v kontextu řešených scénářů vývoje kapacit klíčového zaměstnavatele (např. „závislost“ na klíčovém zaměstnavateli, lokální/regionální zakořeněnost subdodavatelských firem, adaptační strategie, nutno analyzovat v kontextu výsledků analýzy počtu a (je-li k dispozici) struktury zaměstnanců klíčového zaměstnavatele v regionu včetně subdodavatelské sítě (STAT-B)).
- **Analýza hladiny mezd v regionu** a relativizace k situaci v České republice/podobných typech regionů. Výpočet váženého průměru po zjištění počtu dojíždějících podle odvětví

ekonomické činnosti a průměrné mzdy v daném regionu v jednotlivých kategoriích odvětví ekonomické činnosti (kategorie NACE) podle místa skutečného pracoviště zaměstnanců.

- **Analýza kupní síly** domácností v regionu (mj. v porovnání s republikou).

Zdroj dat:

- Data získaná z dotazníkového šetření subdodavatelských firem (DOT-A)
- Data získaná z dotazníkového šetření firem působících v komerčních službách (DOT-B)
- Incoma GfK, databáze Kupní síla v okresech a obcích ČR (2011); data nutno zakoupit
- Český statistický úřad, SLBD 1980, 1991, 2001, 2011. Data o počtu a struktuře pracovních příležitostí a individuální data o dojížděci do zaměstnání, databázi možné zakoupit od ČSÚ.
- Český statistický úřad, Evidenční počet zaměstnanců a jejich mzdy (NACE); veřejně dostupná data na <http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/p/110024-14>

Výstup analýzy:

- Výstupem je databáze jednotlivých obcí regionu s údaji o průměrných mzdách, kupní síle obyvatelstva
- Výstupem je databáze jednotlivých firem a typologie jejich strategií vzhledem k závislosti na klíčové firmě v regionu a jejich zakořeněnosti. Typologie rozděluje firmy podle podílu zakázek/obratu/navázaných zaměstnanců na klíčovou firmu a počtu/podílu pracovníků/činností zabezpečovaných přímo v regionu.
- Dalším výstupem jsou specializované mapy s vyznačením vazeb mezi jednotlivými firmami v regionu a mírami kupní síly a průměrných mezd v regionu. Jako praktický příklad/návod pro zpracování mohou sloužit mapy na specializovaném serveru www.atlasobyvatelstva.cz.

STAT-D ANALÝZA ROZPOČTŮ VEŘEJNÉ SPRÁVY

Cílem analýzy je získat informace o vývoji objemu a struktury **rozpočtů obcí** ve vymezeném regionu a jejich relativní pozici v rámci republiky při srovnání s rozpočty obcí podobné velikosti a podobného charakteru. Uživatel bude mít detailnější představu o rozpočtové situaci obcí ve studovaném regionu.

Metody:

- **Analýza vývoje objemu rozpočtů obcí za desetileté období.** Určení průměrné částky výdajové a příjmové stránky rozpočtu, srovnání s obcemi podobné velikosti a charakteru (např. malé a velké obce, suburbánní obec, periferní obec, atd.).
- **Analýza struktury rozpočtů obcí.** Zjištění, jaký podíl zaujímá daň z nemovitosti, jaký podíl zaujímají dotace. V této části analýzy uživatele zajímají především příjmy obce, které jsou spojené s lokalizací klíčového zaměstnavatele. V některých případech plyne určitá část příjmů obcí právě od dominantního zaměstnavatele v území (příklad Jaderná elektrárna Dukovany).

Zdroj dat:

- Řízený rozhovor se zástupci veřejné správy – ROZ-C

- Data o hospodaření obcí, Ministerstvo financí ČR; veřejně dostupná data např. na <http://monitor.statnipokladna.cz/2013/> nebo <http://www.rozpocetobce.cz/>
- Data poskytnutá sledovanou firmou/velkým zaměstnavatelem v regionu, zejména o příspěvcích a programech na podporu regionu

Výstup analýzy:

- Výstupem je databáze vývoji objemu a struktury rozpočtů obcí ve vymezeném regionu. Struktura je většinou dána členěním jednotlivých kapitol rozpočtu. Databáze by měla obsahovat údaje za dostatečně dlouhé časové období, aby se předešlo jednorázovým ročním výkyvům např. při investicích obcí.
- Dalším výstupem jsou specializované mapy ve formě kartogramů s intenzitními ukazateli (míry) a kartodiagramů s uvedením struktury příjmů a výdajů obcí. Jako praktický příklad/návod pro zpracování mohou sloužit mapy na specializovaném serveru www.atlasobyvatelstva.cz.

STAT-E ANALÝZA VYBAVENOSTI SLUŽBAMI

Analýza vybavenosti si klade za cíl získání informací o **vybavenosti veřejnými a komerčními službami**, které mají souvislost s působením dominantní firmy v regionu. Uživatel získá informace o diferencované vybavenosti regionu z pohledu dopravy a služeb.

Metody:

- **Analýza vybavenosti službami.** Uživatel získá z veřejných databází či mapových serverů informace o vybavenosti základními veřejnými službami a lokalizací a množství komerčních služeb do daných obcí.
- **Analýza dopravní obslužnosti, přístupu obyvatel k veřejné dopravě.** Uživatel získá z veřejně dostupných databází data o frekvenci autobusové či železniční dopravy, případně zjistí vedení autobusových linek.

Zdroj dat:

- Databáze Integrovaného dopravního systému IDOS; veřejně dostupné informace na <http://idos.cz>
- Data za vybavenost obcí veřejnými službami, Malý lexikon obcí; veřejně dostupné na <http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/1302-13>
- Dotazníkové šetření mezi poskytovateli komerčních služeb – DOT-C
- Řízený rozhovor se zástupci veřejné správy – ROZ-C
- Mapové servery s vyznačenými komerčními službami s příslušnými odkazy; veřejně dostupné např. na <http://mapy.cz>

Výstup analýzy:

- Výstupem je databáze jednotlivých obcí s následujícími atributy: vybavenost autobusovou a vlakovou dopravou, počet stanic, počet spojů, časové rozložení během dne, vývoj v posledních letech, vybavenost technickou infrastrukturou (vodovod, plyn, kanalizace), vybavenost veřejnými službami (školství, zdravotnictví, sociální služby), vybavenost komerčními službami (obchod, restaurace, služby denní potřeby, zábava, sport, kultura)
- Dalším výstupem jsou specializované mapy vybavenosti obcí službami ve formě symbolických značek nebo intenzitních ukazatelů ve formě kartogramů. Jako praktický příklad/návod pro zpracování mohou sloužit mapy na specializovaném serveru www.atlasobyvatelstva.cz.

3.3.2 DOTAZNÍKOVÁ ŠETŘENÍ

Předpokládá se, že uživatel uskuteční celkem tři typy dotazníkových šetření:

- A. Dotazníkové šetření mezi firmami napojenými na zaměstnavatele – subdodavatelé – **DOT-A**
- B. Dotazníkové šetření mezi pracovníky zaměstnavatele a firem napojených na zaměstnavatele (subdodavatelé) – **DOT-B**
- C. Dotazníkové šetření mezi poskytovateli komerčních služeb – **DOT-C**

DOT-A DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ MEZI FIRMAMI NAPOJENÝMI NA ZAMĚSTNAVATELE – SUBDODAVATELÉ

Cílem je zjistit vybrané okruhy kvantitativních i kvalitativních informací, které nelze získat např. z žádné databáze statistických údajů, z veřejně dostupných informací firem (např. z jejich webových stránek) atp. Jedná se především o různé ekonomické ukazatele firem a odhady jejich změn v kontextu řešených scénářů vývoje kapacit dominantního zaměstnavatele, strategie řízení a adaptační strategie firem, dopady na zaměstnance či socioekonomickou situaci regionu.

Metoda:

- **Reprezentativní (elektronické) dotazníkové šetření mezi subdodavateli klíčového zaměstnavatele. Uživatel osloví všechny subdodavatelské firmy různého oborového zaměření a různé velikosti (počet zaměstnanců, obrát firmy).**

Okruh otázek:

- současné ekonomické ukazatele firmy (např. obrát, podíl zakázek pro dominantního zaměstnavatele, průměrná mzda zaměstnanců, počet a vzdělanostní struktura zaměstnanců) a odhady jejich změn v kontextu řešených scénářů vývoje regionu (např. počet nově vytvořených pracovních míst, počet zrušených pracovních míst, změna obrátu a průměrné mzdy)
- místo bydliště zaměstnanců a územní struktura dodavatelů a odběratelů firem (v kontextu lokální „zakořeněnosti“ subdodavatelů)

- strategie firem, jak by se změnám kapacit klíčového zaměstnavatele v regionu chtěly/mohly přizpůsobit (např. počet firem, které by ukončily činnost)
- postoje k situaci na regionálním trhu práce v kontextu scénářů (např. ne/dostatek pracovní síly s odpovídající kvalifikací, předpoklad odchodu/přílivu lidí z/do regionu)

Výstupem je vytvořený dotazník. Obecná doporučení pro sestavení dotazníku jsou přiložena jako Příloha 1, průvodní dopisy a příklad dotazníku jako Přílohy 2 a 3.

DOT-B DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ MEZI PRACOVNÍKY ZAMĚSTNAVATELE A FIREM NAPOJENÝCH NA ZAMĚSTNAVATELE (SUBDODAVATELÉ)

Cílem je zjistit, které **skupiny obyvatel by v případě uzavření provozu zaměstnavatele uvažovaly o migraci** mimo region. Pozornost by měl uživatel klást zejména na jejich demografickou a sociálněekonomickou strukturu.

Metoda:

- **Reprezentativní dotazníkové šetření mezi pracovníky zaměstnavatele a hlavních dodavatelských firem napojených na zaměstnavatele.** Hlavní dodavatelské firmy je vhodné vybrat na základě výsledků šetření DOT-A s cílem do konečného souboru vybrat subjekty s největším počtem zaměstnanců a zároveň nejvyšší mírou závislosti na zkoumaném zaměstnavateli. Uživatel osloví firmy a pokusí se zajistit jejich spolupráci při distribuci a sběru dotazníků.

Okruh otázek:

- postoj ke stěhování v případě uzavření/významného omezení provozu, míra „zakořeněnosti“ pracovníka u současného zaměstnavatele
- ochota dále se vzdělávat (např. rekvalifikace)
- spokojenost se současným místem bydliště/regionu
- demografické a socioekonomické identifikátory respondenta

Hlavním výstupem je vytvořený dotazník. Příklad zpracovaného dotazníku je k dispozici jako Příloha 5.

DOT-C DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ MEZI POSKYTOVATELI KOMERČNÍCH SLUŽEB

Cílem je zjistit vybrané okruhy kvantitativních i kvalitativních **informací, které nelze získat jinou cestou** např. z žádné databáze statistických údajů, z veřejně dostupných informací firem např. z jejich webových stránek atp. Jedná se o strukturu zákazníků (ve vztahu ke klíčovému zaměstnavateli), strukturu zaměstnanců, ekonomické ukazatele firem a odhady jejich změn v kontextu řešených scénářů vývoje kapacit dominantního zaměstnavatele.

Metoda:

- **Reprezentativní (elektronické) dotazníkové šetření mezi firmami poskytujícími komerční služby v zájmovém regionu. Uživatel osloví firmy různého oborového zaměření a různé velikosti (počet zaměstnanců, obrat firmy).**

Okruh otázek:

- struktura zákazníků, podíl zákazníků pracujících pro klíčového zaměstnavatele (včetně frekvence využívání služeb, významu těchto zákazníků pro prosperitu firmy), územní struktura zákazníků
- struktura zaměstnanců (územní struktura, vzdělanostní struktura)
- dopady změn kapacit klíčového zaměstnavatele na obrat a další poskytování služeb firmou

Hlavním výstupem je vytvořený dotazník. Příklad zpracovaného dotazníku je k dispozici jako Příloha 6.

3.3.3 ŘÍZENÉ ROZHOVORY

S cílem získat územně specifické informace a data je potřeba, aby uživatel uskutečnil celkem tři typy řízených (hloubkových) rozhovorů:

- A. Řízený rozhovor s vybranými představiteli zaměstnavatele – ROZ-A**
- B. Řízený rozhovor s firmami napojenými na zaměstnavatele – subdodavatelé – ROZ-B**
- C. Řízený rozhovor se zástupci veřejné správy – ROZ-C**
- D. Řízený rozhovor se zástupci dalších významných zaměstnavatelů v daném odvětví – ROZ-D**

ROZ-A ŘÍZENÝ ROZHOVOR S PŘEDSTAVITELI ZAMĚSTNAVATELE

Cílem rozhovorů s představiteli zaměstnavatele je získat detailní informace o:

- počtu a struktuře současných pracovních míst u zaměstnavatele (včetně průměrné mzdy), míře „zakořeněnosti“ pracovníků u zaměstnavatele
- odhadech nově vytvořených a zrušených pracovních míst
- názorech na nabídku počtu a odpovídající kvality pracovní síly na regionálním trhu práce
- názorech na ekonomický dopad pro region v případě rozšíření/uzavření kapacit zaměstnavatele
- míře provázanosti zaměstnavatele na region
- struktuře subdodavatelů

Doporučeno je provést 2-4 rozhovory s představiteli různých oddělení zaměstnavatele (zejm. řízení firmy, strategický rozvoj, personalistika, ekonomický úsek).

ROZ-B ŘÍZENÝ ROZHOVOR S FIRMAMI NAPOJENÝMI NA ZAMĚSTNAVATELE – SUBDODAVATELE

Cílem hloubkových rozhovorů s představiteli firem napojených na klíčového zaměstnavatele je u vybraných subdodavatelů **doplnit informace získané z dotazníkového šetření DOT-A** a detailněji rozklíčovat zejména:

- odhady změn v počtu a struktuře pracovních míst ve firmě v závislosti na změně kapacit klíčového zaměstnavatele
- strategie firem, jak by se změnám kapacit klíčového zaměstnavatele v regionu chtěly/mohly přizpůsobit
- názory na situaci na regionálním trhu práce (zejm. s ohledem na dostupnost adekvátní pracovní síly) a jeho perspektivy v kontextu změn kapacit u klíčového zaměstnavatele (tj. např. zda firmy předpokládají, že případné nové zaměstnance by musely přilákat z jiných částí republiky)
- postoje ke změnám ekonomických ukazatelů firmy v kontextu řešených scénářů
- názory na socioekonomické dopady pro region v případě změn kapacit u klíčového zaměstnavatele

Doporučeno je provést rozhovory pouze s vybranými nejvýznamnějšími subdodavateli klíčového zaměstnavatele. Vhodnými respondenty jsou osoby z vedení firmy, strategického či ekonomického úseku. Počet rozhovorů závisí na konkrétní situaci, měly by být osloveny minimálně všechny firmy, které zaměstnavatel označí za své klíčové subdodavatele.

ROZ-C ŘÍZENÝ ROZHOVOR SE ZÁSTUPCI VEŘEJNÉ SPRÁVY

Cílem hloubkových rozhovorů se zástupci veřejné správy a zástupci profesních organizací je, aby uživatel získal zejména **kvalitativní informace pro hodnocení dopadů změn kapacit u zaměstnavatele.** Zaměření rozhovorů se bude mírně lišit podle typu oslovené instituce, ale celkově by mělo pokrýt:

- posouzení významu klíčového zaměstnavatele pro rozpočty a investice dotčených obcí (především dotace, poplatky, daň z nemovitosti; realizované investice obce z těchto finančních zdrojů)
- posouzení vlivu klíčového zaměstnavatele na plánování rozvoje území (především v ohledu zasahování do procesu územního plánování, omezení využití území spjatá s lokalizací klíčového zaměstnavatele)
- názory na strukturu trhu práce v regionu
- vybavenost obcí veřejnými službami, dopravní obslužnost obcí
- názory na socioekonomické dopady změn kapacit u klíčového zaměstnavatele pro region

Osloveni by měli být zástupci relevantních obcí, krajů, místního úřadu práce, profesních organizací (např. hospodářská komora), významných občanských spolků, významných vzdělávacích institucí příp. dalších relevantních subjektů. Počet nezbytných rozhovorů závisí na

situaci konkrétního regionu, zásadou však je pokrýt alespoň vyjmenované spektrum aktérů (nezbytné informace obvykle poskytne 6-9 rozhovorů).

ROZ-D ŘÍZENÝ ROZHOVOR SE ZÁSTUPCI DALŠÍCH VÝZNAMNÝCH ZAMĚSTNAVATELŮ V DANÉM ODVĚTVÍ

Cílem hloubkových rozhovorů se zástupci dalších významných zaměstnavatelů, kteří nejsou zároveň subdodavatelskými firmami, je **zjistit výhled situace na trhu práce** v daném odvětví. Otázky by měly být směřovány na vizi posílení nebo útlumu jejich činnosti a identifikaci ochoty případně přijímat další pracovní sílu (toto je vhodné zjišťovat zejména v případě řešení dopadů útlumu činnosti zkoumaného zaměstnavatele). Osloveni by měli být **nejvýznamnější zaměstnavatelé-konkurenti**; pokud v regionu nějaký působí.

Obecná doporučení pro strukturu a vedení řízených rozhovorů jsou k dispozici jako Příloha 7. Konkrétní okruhy otázek při šetření firem a aktérů veřejné správy pak jako Přílohy 8 a 9.

3.4 VYHODNOCENÍ PRIMÁRNÍCH A SEKUNDÁRNÍCH DAT A SYNTÉZA ZÍSKANÝCH INFORMACÍ

Cílem posledního kroku metodiky je **vyhodnocení a syntéza získaných informací** z různých typů šetření, která jsou popsána v předchozí kapitole, a sestavení finální výzkumné zprávy obsahující výstupy analytických i syntetických prací. Uživatel postupuje v pěti návazných krocích:

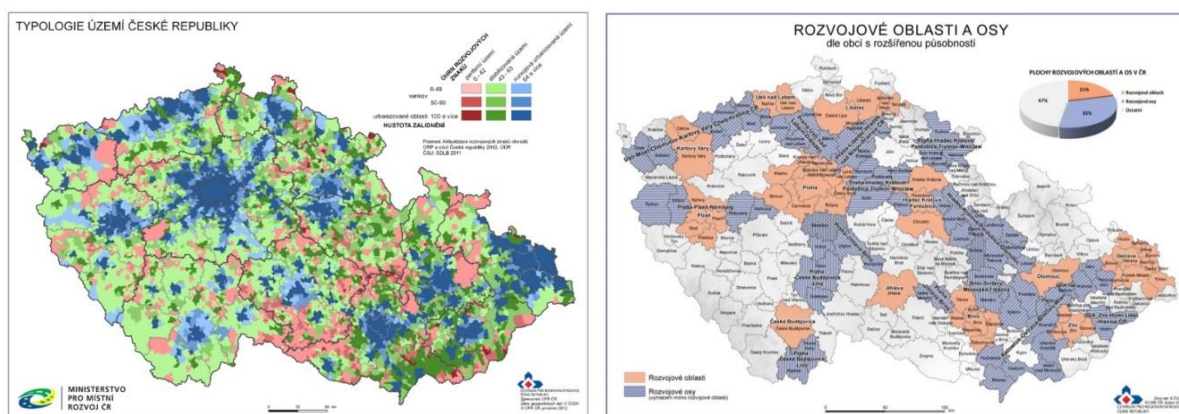
1. **Analýza výchozího stavu regionu významného zaměstnavatele**
2. **Vyhodnocení územních dopadů v jednotlivých socioekonomických sférách**
3. **Syntéza zjištěných dat a expertní posouzení dopadů změny kapacit zaměstnavatele**
4. **Verifikace a objektivizace vybraných výsledků**
5. **Sestavení finální výzkumné zprávy**

3.4.1 ANALÝZA VÝCHOZÍHO STAVU REGIONU VÝZNAMNÉHO ZAMĚSTNAVATELE

Jak již bylo zmíněno výše, znalost kontextu regionu je nutná pro vyhodnocování informací získaných o zaměstnavateli, síti jeho subdodavatelských firem a míře jejich zakořeněnosti v regionu a vyvozování potenciálních dopadů možného dalšího vývoje. Důsledky uzavření provozu velkého zaměstnavatele jsou velmi odlišné v případě regionů s rozdílnou mírou ekonomické vyspělosti, strukturou regionální ekonomiky, vzdělaností a věkovou strukturou obyvatelstva (zejm. ekonomicky aktivních obyvatel) a mírou ne/zaměstnanosti. Této části analýzy je pak nutné věnovat mimořádnou pozornost při využití metodiky v případě, kdy bude uživatel porovnávat dvě území, v nichž se zvažuje uzavření provozu nebo naopak investice do nového významného zaměstnavatele. **Právě relativní poloha sídla a regionálních vazeb firmy (všech vzájemně propojených firem navázaných na**

hodnoceného zaměstnavatele) je pro územní dopady zcela zásadním faktorem, který je nutné brát v potaz. Geografickou polohu je potřeba sledovat jak z hlediska lokalizace/působnosti firmy s ohledem na exponovaná nebo periferní území vzhledem k hlavním centrům a osám rozvoje, tak z hlediska diverzifikace lokálního trhu práce. Pro posouzení relativní geografické polohy lze využít mj. strategické rozvojové dokumenty ČR (viz obr. 1) nebo vymezení periferních území uvedené v publikaci Jiřího Musila a Jana Müllera (2008). Je zřejmé, že regionální (sociální a ekonomické) dopady budou vždy mnohem závažnější v případě periferních a relativně závislých území s malou diverzifikací pracovních příležitostí, než v případě lokalizace firem v jádrových oblastech významných metropolitních areálů nebo území s výbornou dopravní dostupností. **Tyto faktory jsou jedním z nejpodstatnějších atributů přístupu territorial impact assessment.**

Obrázek 1: Typologizace území České republiky dle Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020 a vymezení rozvojových oblastí a os dle Politiky územního rozvoje ČR 2006

3.4.2 VYHODNOCENÍ ÚZEMNÍCH DOPADŮ V JEDNOTLIVÝCH SOCIOEKONOMICKÝCH SFÉRÁCH

V tomto kroku uživatel zpracuje relevantní data a informace získané jednotlivými výzkumnými technikami (výzkumem od stolu, dotazníkovými šetřeními a řízenými rozhovory) a **vyhodnotí územní dopady změny kapacity významného zaměstnavatele v jednotlivých socioekonomických sférách**. Zpracování bude probíhat metodami používanými v kvantitativním i kvalitativním výzkumu a je potřeba dodržovat jejich zásady (blíže např. Hendl 2005, 2009 nebo přílohy 1 a 7 na konci metodiky). V jednotlivých sférách je nutné naplnit cíle podrobně vymezené v kapitole 3.2, zejména pak vyhodnotit následující indikátory/oblasti:

- (i) **Trh práce:** Počet nově vytvořených/zrušených přímých a nepřímých pracovních míst v regionu; expertní zhodnocení
- (ii) **Ekonomická základna:** Odhad zisku/ztráty vyplacených mezd a odhad vlivu na koupěschopnost obyvatelstva; expertní zhodnocení

- (iii) **Mobilita a stabilita obyvatelstva:** Pravděpodobný vývoj migrační bilance a nástin struktury migrantů; expertní zhodnocení
- (iv) **Správa území:** Zisk/ztráta finančních prostředků v rozpočtech dotčených obcí; postavení přímých i nepřímých zaměstnanců jako lokálních elit; expertní zhodnocení
- (v) **Vybavenost:** Pravděpodobné ovlivnění vybavenosti obcí veřejnými i komerčními službami

---

(I) TRH PRÁCE

V této oblasti je nutné analyzovat (1) trh práce v regionu a (2) trh práce ve vazbě na klíčového zaměstnavatele.

V rámci analýzy trhu práce v regionu zhodnotí uživatel **strukturu zaměstnanosti a nezaměstnanosti** v regionu a srovná ji s průměrem Česka (s využitím údajů Sčítání lidu, domů a bytů, dat úřadu práce a výběrových šetření ČSÚ), strukturu pracovních příležitostí v regionu (z dat úřadu práce) a pracovní atraktivitu regionu založenou na analýze dojížděkových vztahů. K hodnocení využije novou socio-geografickou regionalizaci (Hampl, Marada 2015). Při zpracování statistických dat uživatel využije deskriptivní analýzu (shift share analýza, deskriptivní statistika, síťová analýza) a výsledky následně prezentuje ve formě specializovaných map).

Analýza trhu práce ve vazbě na klíčového zaměstnavatele se zaměřuje na přímo generovaná pracovní místa a zprostředkovaná pracovní místa. V případě přímo generovaných pracovních míst klíčovým zaměstnavatelem uživatel zjišťuje **kvalifikační strukturu zaměstnanců**, regionální strukturu zaměstnanců (z regionu / mimo region) a očekávanou změnu zaměstnanosti a její struktury v souvislosti se scénáři vývoje. Využívá k tomu data ze Sčítání lidu, domů a bytů (data o dojížděce za prací), data získaná od klíčového zaměstnavatele (pokud jsou dostupná), řízený rozhovor se zástupcem zaměstnavatele (ROZ-A) a případně také výsledky dotazníkového šetření mezi pracovníky klíčového zaměstnavatele (DOT-C). Výstupem je deskriptivní analýza hodnotící podíl zaměstnanosti vázané na firmu na celkové zaměstnanosti v regionu.

Míra závislosti klíčového zaměstnavatele na subdodávkách z regionu poukáže na počet zprostředkovaných pracovních míst. Uživatel se zaměřuje na zjištění **objemu smluvních závazků** klíčového zaměstnavatele a subdodavatele a podílu na celkovém obratu firmy, podílu zaměstnanců subdodavatelů pracujících v regionu (vs. mimo region). Dále predikuje počet zaměstnanců subdodavatele, kteří jsou svoji kapacitou vázaní na zakázky pro klíčového zaměstnavatele; a odhadne tak podíl na celkové zaměstnanosti daného subdodavatele (stanoví tím zranitelnost subdodavatelských firem v případě omezení činnosti klíčového zaměstnavatele). Pozornost uživatele by také měla být zaměřena na výši mezd a kvalifikaci zaměstnanců pracujících na zprostředkovaných zakázkách pro firmu (poukáže tak na zranitelnost zaměstnanců v případě omezení subdodávek ze strany klíčového zaměstnavatele). **Finálním výstupem je deskriptivní analýza, která zachycuje (1) jaká část pracovních sil ve firmách subdodavatelů je závislá na firmě a tedy potenciálně zranitelná a (2) jaká je potenciální uplatnitelnost těchto pracovníků na lokálním/regionálním trhu práce.**

Návaznost na další fázi

Dílčí syntéza tématu bude hodnotit nárůst/úbytek pracovních míst a jejich strukturu v kontextu řešených scénářů. Klíčová přitom je kvantifikace počtu a struktury pracovních sil přímo generovaných dominantním zaměstnavatelem v regionu a jejich doplnění o pracovní místa u subdodavatelů. Obdobně jako všechny dílčí analýzy bude i tato syntéza zaměřena především na situaci ve sledovaném regionu.

(II) EKONOMICKÁ ZÁKLADNA

V této oblasti je nutné (1) zhodnotit obecně ekonomickou základnu regionu, (2) analyzovat charakteristiky sítě subdodavatelů klíčového zaměstnavatele a (3) výši mezd a koupěschopnost obyvatel ve sledovaném regionu.

Hodnocení ekonomické základny regionu je založeno na analýze struktury firem podle klasifikace NACE a velikostních kategorií. Zdrojem dat je Registr ekonomických subjektů (ČSÚ). Kromě statistického popisu struktury firem se uživatel zaměřuje rovněž na popis míry diverzifikace/specializace regionu, charakter znalostní základy regionu apod. Výsledky jsou následně převedeny do podoby specializované mapy.

Analýza **sítě subdodavatelů** klíčového zaměstnavatele se zaměřuje na zjištění regionální působnosti subdodavatelů (podíl firem z regionu / mimo region), intenzity a finančního objemu spolupráce klíčového zaměstnavatele se subdodavateli z regionu / mimo region (tzn. zjištění, jak velká část financí je určena pro firmy v regionu) a ekonomické závislosti firem na klíčovém zaměstnavateli a stanovení míry jejich zranitelnosti (tzn. výpočet podílu smluvních zakázek na celkovém obrátu firem; opět se srovnáním situace v regionu a mimo region). Základními zdroji informací jsou statistická analýza dat z Magnus databáze, dotazníkové šetření mezi subdodavateli (DOT-A), řízené rozhovory mezi subdodavateli (ROZ-B) a data o subdodavatelích poskytnutá obchodním oddělením dominantního zaměstnavatele v regionu (objem smluvních závazků). Výstupem této části je deskriptivní analýza subdodavatelů obsahující výše uvedené body využívající grafické vyjádření (specializovaná mapa) a základní deskriptivní statistiku (míry variability).

Posouzení vývoje **vyplácených mezd** a koupěschopnosti obyvatel je založeno na analýze indikativního objemu mezd vyplácených klíčovým zaměstnavatelem (se zaměřením na zjištění podílu mezd vypláceným pracovníkům žijícím v regionu), indikativního objemu mezd vyplácených subdodavateli zaměstnancům pracujícím na zakázkách pro firmu (opět se zaměřením mezd vyplácených v regionu), hodnocení výše průměrných mezd v regionu. Zdrojem dat pro analýzu je personální oddělení klíčovaného zaměstnavatele o struktuře mezd (v případě ochoty data poskytnout), dotazníkové šetření mezi subdodavateli (DOT-A), řízené rozhovory mezi subdodavateli (ROZ-B) a statistická data z úřadu práce. **Výstupem je analýza koupěschopnosti obyvatel s důrazem na vliv a příspěvek firmy k ekonomické síle obyvatel v regionu.** Smyslem je zjistit, jaký podíl ekonomicky aktivních obyvatel a jejich mezd (z celkového počtu EAO) je „napojena“ na klíčového zaměstnavatele.

Návaznost na další fázi

Dílčí syntéza tématu bude obsahovat vyhodnocení potenciální změny ekonomické struktury v kontextu různých scénářů vývoje dominantního zaměstnavatele v regionu (míra zakořeněnosti, závislosti a zranitelnosti místních firem) a potenciální dopad na koupěschopnost obyvatel v regionu.

(III) MOBILITA A STABILITA OBYVATELSTVA

V této oblasti je nutné zhodnotit (1) dlouhodobé migrační chování obyvatelstva vymezeného území a (2) výhled migračního chování obyvatelstva v jednotlivých uvažovaných scénářích vývoje.

Analýza **dlouhodobého migračního chování** poskytne informaci o kontextu, v němž se budou změny v rámci různých scénářů vývoje odehrávat. Cílem je zhodnotit dosavadní migrační vzorce ve vymezeném území a zjistit, jaké obyvatelstvo je migrací získáváno a ztráceno z hlediska jeho věkové (popř. vzdělanostní) struktury. Práce je založena na deskriptivní analýze migračních pohybů (STAT-A), která využívá především statistická data ČSÚ o migraci a jejíž výsledky jsou následně zobrazeny ve specializované mapě. Podrobný postup práce je představen v kapitole 3.3.1 - STAT-A.

Výhled **budoucího migračního chování** je založen na syntéze několika dílčích zdrojů informací. Hlavním zdrojem je dotazníkové šetření mezi pracovníky zaměstnavatele (DOT-B), ve kterém je zjišťována ochota a schopnost pracovníků přizpůsobit se lokálnímu trhu práce v případě různých scénářů vývoje a jejich postoje k migrační mobilitě (nutnosti se v případě potřeby přestěhovat za prací do jiného regionu). K expertnímu posouzení situace jsou dále využívány výsledky dotazníkového šetření mezi firmami (DOT-A, zejména pak informace o počtu nových/zrušených míst a o místě bydliště jejich pracovníků) a řízené rozhovory se zaměstnavatelem a subdodavatelskými firmami (ROZ-A a ROZ-B, zejména pak informace o míře „zakořeněnosti“ jejich pracovníků v regionu, jejich postojích ke stěhování za prací, názorech na možnost uplatnění pracovníků na lokálním trhu práce či ochotě k rekvalifikaci). Smyslem je zjistit, jak velká část obyvatel, kteří případně ztratí zaměstnání, uvažují o přestěhování; v návaznosti na počty případných nových pracovních míst bude expertně odhadnuta imigrace do regionu. **Výsledkem analýzy je odhad počtu přistěhovalých (resp. vystěhovalých) nad rámec běžné migrační bilance pro případ jednotlivých scénářů vývoje.**

Návaznost na další fázi

Dílčí syntéza tématu bude zaměřena na potenciální vliv změn v rozsahu činností nebo zrušení dominantního zaměstnavatele v regionu na migrační chování obyvatel s důrazem na specifickou migraci (mladí, vzdělaní).

V této oblasti je nutné zhodnotit (1) význam klíčového zaměstnavatele pro rozpočty obcí, (2) význam pro plánování rozvoje území a (3) pozici zaměstnanců klíčového zaměstnavatele jakožto lokálních elit.

Posouzení významu klíčového zaměstnavatele pro **rozpočty dotčených obcí** je založeno na deskriptivní analýze rozpočtů veřejné zprávy (STAT-D, především veřejně dostupná data o objemu a struktuře veřejných rozpočtů; pokud je to relevantní, měla by být tato data doplněna informacemi o poskytnutých finančních darech nebo dotacích přímo od klíčového zaměstnavatele) a rozhovorech se starosty obcí (ROZ-C) a zástupci klíčového zaměstnavatele (ROZ-A). Cílem analýzy je zhodnotit, jak jsou významné příjmy, které pocházejí od klíčového zaměstnavatele, pro rozpočty obcí a dalších organizací). Zjišťujeme průměrný objem dotací (příp. darů či jiných forem finančních prostředků) na obyvatele, průměrný podíl dotací na celkových příjmech, vývoj ukazatelů včetně indexu změny výše dotací atd. Dále uživatel zjistí, na které investiční a neinvestiční projekty byly využity dané prostředky a posoudí jejich vliv na rozvoj obce. Výsledky analýzy budou zobrazeny ve specializované mapě.

Posouzení vlivu klíčového zaměstnavatele na plánování rozvoje je založeno na informacích získaných prostřednictvím **rozhovorů se starosty** dotčených obcí (ROZ-C). Konkrétně je zjišťován dopad klíčového zaměstnavatele v oblasti územního plánování (omezení, příležitosti vyplývající z přítomnosti a činnosti zaměstnavatele) a případně dalších oblastech plánování rozvoje. Výstupem je kvalitativní analýza získaných informací a zhodnocení vlivu klíčového zaměstnavatele (např. na škále: bez vlivu, mírný vliv, střední vliv, vysoký vliv).

Postavení zaměstnanců klíčového zaměstnavatele v pozici místních elit je sledováno několika metodami. Za prvé, uživatel zhodnotí **lidský kapitál** pracovníků klíčového zaměstnavatele (např. s využitím dat o struktuře zaměstnanců získaných přímo od zaměstnavatele; případně s využitím dat ze Sčítání lidu, domů a bytů v případě, že je to možné). Uživatel provede deskriptivní analýzu statistických dat se zaměřením na vzdělanostní a ekonomickou strukturu obyvatelstva (např. podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel, podíl ekonomicky aktivních obyvatel zaměstnaných v progresivním terciéru). Výsledky analýzy budou zobrazeny ve specializované mapě. Za druhé, je nutné zhodnotit **postavení těchto zaměstnanců v rámci lokálních společenství**. To uživatel zjistí z rozhovorů se starosty (ROZ-C), případně také z rozhovorů se zástupci klíčového zaměstnavatele. Vhodnou metodou je také analýza volebních lístků do obecních zastupitelstev s cílem podchytit politickou participaci zaměstnanců. Výstupem je kvalitativní analýza získaných informací a zhodnocení pozice zaměstnanců jakožto lokálních elit.

Návaznost na další fázi

Dílčí syntéza tématu bude zaměřena na posouzení změn ve správě území podmíněných různými scénáři vývoje dominantního zaměstnavatele v regionu. Konkrétně jsou změny hodnoceny z hlediska toku finančních prostředků do obcí, omezení/umožnění územního rozvoje území a přítomnosti sociálního a lidského kapitálu důležitého pro život v obcích.

V této oblasti je nutné zhodnotit dopad různých scénářů vývoje na dostupnost a kvalitu (1) veřejné dopravy, (2) veřejných služeb a (3) komerčních služeb.

Posouzení vlivu přítomnosti klíčového zaměstnavatele na **veřejnou dopravu** v regionu je zejména založeno na analýze statistických a dalších dat (IDOS, starší jízdní řády, mapové podklady; STAT-E). Sledován je stav a vývoj vedení linek veřejné dopravy (vč. rozmístění zastávek v rámci dotčených obcí v případech, kde je to relevantní) a frekvence spojů veřejné dopravy. Vhodné je porovnávat stav a vývoj veřejné dopravy v referenčním území s podobnými charakteristikami (zejména s ohledem na polohu regionu vůči hlavním centrům a dopravním tahům). Výstupem bude specializovaná mapa. Výsledky analýzy a expertní odhad obslužnosti veřejnou dopravou v případě různých scénářů vývoje je rovněž diskutován s aktéry veřejné správy (ROZ-C).

Hodnocení vybavenosti **veřejnými službami** probíhá na základě deskriptivní analýzy dat z veřejných zdrojů (např. Malý lexikon obcí vydávaný Českým statistickým úřadem). Pozornost uživatel zaměří na vybavenost základními službami a technickou infrastrukturou (pošta, mateřská a základní škola, zdravotnická zařízení, služebna policie, plynofikace, vodovod, kanalizace). I v tomto případě je vhodné porovnávat stav a vývoj vybavenosti veřejnými službami se stavem v dalším referenčním území s podobnými charakteristikami. Výsledky analýzy a expertní odhad vybavenosti území veřejnou infrastrukturou v případě různých scénářů vývoje je rovněž diskutován s aktéry veřejné správy (ROZ-C).

Obdobnými metodami řeší uživatel rovněž posouzení vlivu přítomnosti a činnosti klíčového zaměstnavatele na vybavenost území **komerčními službami**. Je sledován počet, lokalizace a složení komerčních služeb ve vymezeném území. K tomu jsou využita statistická data ČSÚ (zejména Registr ekonomických subjektů); případně je možné provést terénní šetření. V dalším kroku je analyzována závislost poskytovatelů komerčních služeb na přítomnosti klíčového zaměstnavatele prostřednictvím dotazníkového šetření (DOT-C). Uživateli je doporučeno v tomto případě omezit šetření pouze na relevantní ekonomické subjekty (např. stravovací a ubytovací služby). Cílem analýzy je zhodnotit, do jaké míry je významná přítomnost klíčového zaměstnavatele pro poskytovatele komerčních služeb (je tedy měřena jejich závislost).

Návaznost na další fázi

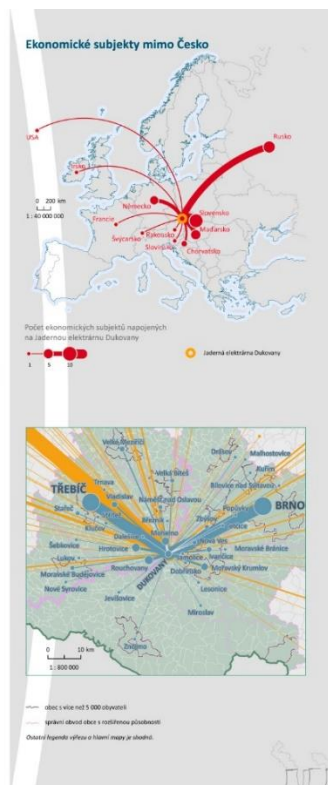
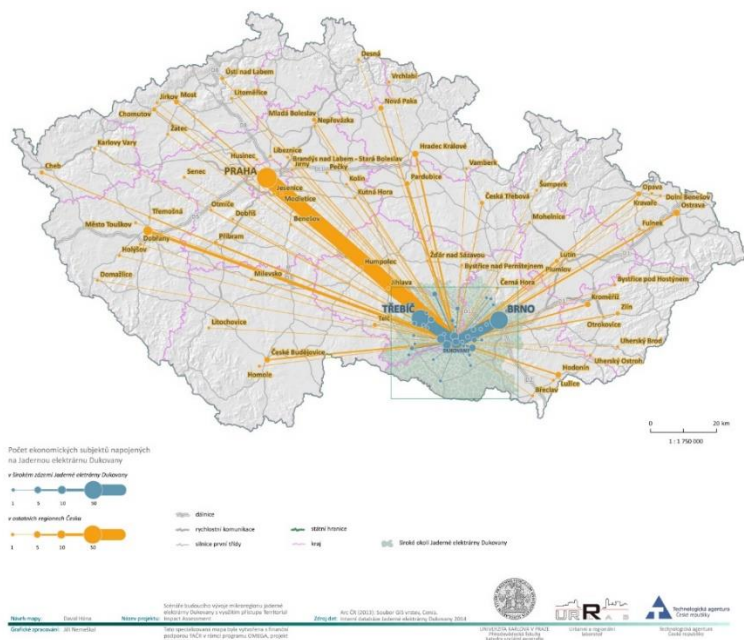
Dílčí syntéza tématu bude zaměřena na posouzení změn ve vybavenosti území veřejnou dopravou, veřejnými službami a infrastrukturou v případě různých scénářů vývoje. Konkrétně uživatel expertně odhadne případné omezení/rozšíření vybavenosti těmito službami.

Kartografická vizualizace a prezentace

Analytické práce jsou završeny **kartografickou prezentací** jednotlivých indikátorů ve formě specializovaných map pro každou socioekonomickou sféru. Uživatel provede výstupy v některém ze softwarů na bázi **GIS (geografických informačních systémů)** nejlépe pro každý sledovaný indikátor v samostatném mapovém projektu. Za hlavní zobrazovanou jednotku je nutné brát administrativní území obcí s příslušnými shp podklady (hranicemi) k datu sběru využívaných dat (např. k rozhodnému okamžiku SLDB apod.). V některých případech je vhodné k podrobnější analýze využít také data za základní sídelní jednotky, doplňkově i v případě přehledových dat indikátory vypočítat také pro obvody ORP nebo okresy. Kartografické prezentace je nutno vytvořit v měřítcích, která umožňují dobrou interpretaci map (nejlépe mapy středního a velkého měřítko). Vhodné je následné zprostředkování mapových výstupů na některém z **mapových internetových serverů** nebo alespoň ve formě velkoformátových specializovaných map. Mapy je nutné vybavit analytickými texty s interpretací zobrazovaných jevů. Příklady map vytvořené v rámci projektu TAČR jsou k dispozici na mapovém serveru Atlas obyvatelstva (<http://www.atlasobyvatelstva.cz/cs/dukovany>). Ukázky jsou k dispozici na obrázcích 1 a 2.

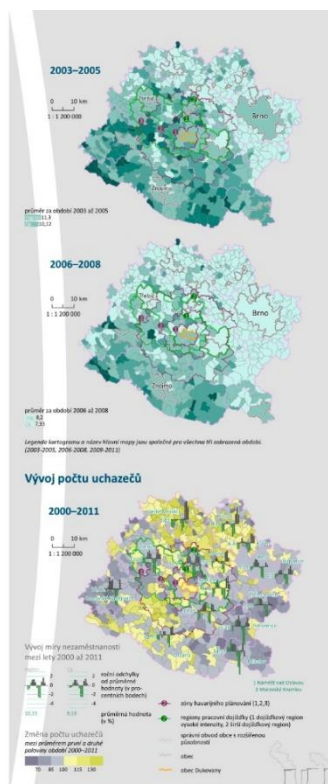
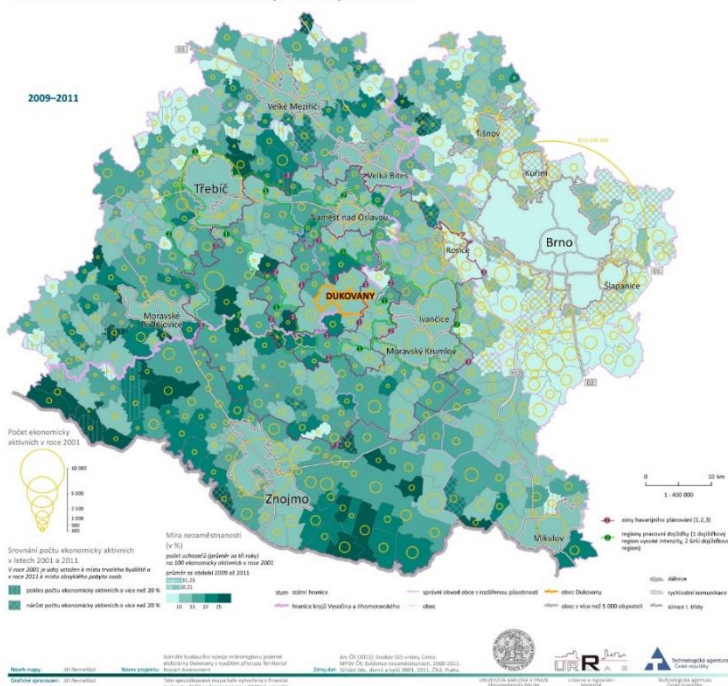
Obrázek 2: Příklad specializované mapy Síť ekonomických subjektů a jejich napojení na Jadernou elektrárnu Dukovany

Síť ekonomických subjektů a jejich napojení na Jadernou elektrárnu Dukovany

Obrázek 2: Příklad specializované mapy Vývoj nezaměstnanosti v obcích v širokém okolí Jaderné elektrárny Dukovany 2000-2011

Vývoj nezaměstnanosti v obcích v širokém okolí Jaderné elektrárny Dukovany 2000-2011

3.4.3 SYNTÉZA ZÍSKANÝCH DAT A EXPERTNÍ POSOUZENÍ DOPADŮ ZMĚNY KAPACIT ZAMĚSTNAVATELE

V dalším bezprostředně navazujícím kroku uživatel expertně zpracuje **syntézu zjištěných informací a výsledků analýz**. Při vyhodnocování závažnosti konkrétních dopadů je nutné brát v úvahu **regionální kontext**, který byl podrobně vyhodnocen v části 3.4.1, a také **dlouhodobý vývoj** daného odvětví ekonomiky i hospodářský vývoj jako celek. Kromě odhadu kvantifikovatelných indikátorů uživatel doplní analýzu **kvalitativním hodnocením** dopadů. Jde zejména o stanovení, které dopady jsou pro region únosné, a zda bude schopný se s nimi vypořádat, a které jsou naopak velmi problematické až kritické. Pro hodnocení dopadů v jednotlivých sférách je možné použít například tuto škálu: bez významných dopadů, s mírnými pozitivními/negativními dopady, se středně pozitivními/negativními významnými dopady, s výraznými pozitivními/negativními dopady.

Následně uživatel metodiky vytvoří **kartografickou syntézu** jednotlivých analyzovaných oblastí. Tu provede vhodnou kombinací vizualizace jednotlivých indikátorů socioekonomických sfér například ve formě čárových, bodových a plošných značek v prostředí GIS. Kromě kartografického zobrazení stavu zjišťovaných indikátorů je žádoucí do map zanést také expertní názory a výhledy (projekce) budoucího stavu hodnocených indikátorů v území, trendy budoucího vývoje a možné konflikty a problémy v území. Kartografická syntéza může do značné míry vytvořit konkrétní představu o dopadech jednotlivých indikátorů v konkrétních územích a zohlednit regionální kontext.

Pokud je to relevantní, je vhodné, aby uživatel metodiky pracoval s několika **variantními scénáři** budoucího vývoje sledovaného regionu. Tyto scénáře je důležité zohlednit především v částech analýzy využívajících dotazníková šetření a řízené rozhovory (tedy otázky na budoucí alternativy vývoje začlenit do dotazníků a rozhovorů). Následně je nutné provést syntetické hodnocení všech dílčích analýz připravených v předcházejících fázích. V případě statistických dat se uživatel zaměřuje na prolongaci a prognózu jednotlivých kvantifikovatelných ukazatelů sociálního a ekonomického vývoje. V případě zpracovaných výpovědí dotazovaných aktérů uživatel zpracuje názory respondentů do tabulek a grafů (převéde je do kvantitativních dat) a prezentuje dominantní pohled (diskurz) na budoucí vývoj regionu.

3.4.4 VERIFIKACE A OBJEKTIVIZACE VYBRANÝCH VÝSLEDKŮ

K verifikaci a objektivizaci výsledků výzkumu a navrhovaného vývoje regionu uživatel osloví **nezávislé odborníky** v oblasti regionálního rozvoje a **praktiky** z daného ekonomického odvětví, kteří jsou schopni expertně posoudit výsledky hodnocení vývoje regionu (tzv. expertní panel). Pro tento krok je možné zvolit formu **řízených rozhovorů** provedených samostatně s jednotlivými členy panelu nebo **fokusní skupinu** (*focus group*). Na základě připomínek expertů uživatel může upravit vyhodnocení dopadů v jednotlivých socioekonomických sférách.

Uživatel sestaví zhruba 5-8 členný expertní panel, kterému jsou předloženy v dostatečném předstihu výsledky analýzy a postupně diskutovány jednotlivé kroky a výstupy analýzy. **V panelu je žádoucí**

zastoupení členů veřejné správy a veřejných institucí z regionu, podnikatelského sektoru a akademiků, kteří neparticipovali na výzkumu. Fokussní skupina je zpravidla moderována nezávislou vyškolenou osobou, která se snaží řídit vyváženou diskusi mezi jednotlivými členy panelu. Výstupy z diskuse jsou následně zakomponovány do výsledné analýzy.

3.4.5 SESTAVENÍ FINÁLNÍ VÝZKUMNÉ ZPRÁVY

Posledním krokem je **sestavení finální hodnotící zprávy**, která bude shrnovat metodiku a výsledky provedeného šetření, a reflektovat připomínky expertů. **Struktura zprávy** bude zohledňovat zavedené zvyklosti v daném oboru a logiku vymezených dílčích socioekonomických sfér.

Návrh struktury výzkumné zprávy:

1. Úvod (představení cílů šetření)
2. Současný stav území a dosavadní vývoj
3. Metodika (podrobné informace k provedeným šetřením a analýzám)
4. Dopady v jednotlivých socioekonomických sférách
  - a. Trh práce
  - b. Ekonomická základna
  - c. Stabilita a mobilita obyvatelstva
  - d. Správa území
  - e. Vybavenost veřejnými a komerčními službami
5. Syntéza výsledků
6. Závěrečné zhodnocení a reflexe expertů
7. Kartografické přílohy

4. POPIS UPLATNĚNÍ CERTIFIKOVANÉ METODIKY

Metodika má široké pole možného uplatnění při splnění předpokládané základní orientace v dané problematice a praxe v oboru u jejích uživatelů. Vhodné je přitom rozlišit, (1) kdo využije **samotnou metodiku** a (2) kdo využije **závěry vzešlé z uplatněné metodiky**.

1) Metodiku pro uplatnění na podobném případě mohou využít **odborní pracovníci orgánů veřejné správy, akademická výzkumná pracoviště či soukromé subjekty** zabývající se rozvojovým nebo strategickým plánováním při posuzování možných scénářů vývoje konkrétního regionu v případě:

- plánované investice do nových průmyslových podniků (např. průmyslová zóna Triangle, investice Amazonu)
- uzavírání stávajících provozů, které jsou pro majitele nerentabilní či nezapadají do jeho firemní strategie (např. důl Paskov)
- zvažování rozšíření provozu stávajících podniků (např. jaderné elektrárny Dukovany, Temelín)

2) Při správném uplatnění metodiky lze dospět k hodnotným závěrům, které jsou využitelné jak pro **orgány státní správy, tak pro zástupce samosprávy, pro samotné investory či majitele průmyslových podniků nebo pro akademickou sféru** např. při:

- posuzování dopadů nových investic či uzavření stávajících provozů
- zapojení do veřejné diskuze o dopadech nových investic či uzavření stávajících provozů
- argumentaci vhodnosti či nevhodnosti zvoleného postupu
- rozhodování a plánování investic či dalšího vývoje firmy
- rozhodování a plánování dalšího vývoje spravovaného regionu
- výzkumu v oborech geografie, prostorového plánování, ekonomie či sociologie, např. regionálního rozvoje, globálních produkčních sítí, regionální identity, migrace, struktury obyvatel a osídlení atd.

V současnosti (červen 2015) má metodika dvě uplatněná využití. Jedná se zejména o využití při vlastním výzkumném úkolu TAČR Omega (popsaný výše) a dále také jako stěžejní metodický přístup při Socioekonomické analýze všech vytipovaných lokalit pro lokalizaci hlubinných úložišť radioaktivních odpadů v České republice. Požadavek na využití přístupu Territorial Impact Assessment, využití specializovaných map a dalších součástí předkládané metodiky je součástí zadávací dokumentace pro zakázku (5 mil. Kč) vypsanou Správou úložišť radioaktivních odpadů (podrobně viz příloha č. 10). **Využití metodiky TIA v praxi je významným posunem při dalším uplatňování předkládané metodiky.**

5. POUŽITÁ LITERATURA

Odborné publikace

Berman Group (2007): Studie dopadů investice Hyundai na Moravskoslezský kraj. Agentura pro regionální rozvoj, Berman Group – služby ekonomického rozvoje, 279 s.

Boesch, H. – J., Walter, F. (2011): Raumplanerische Beurteilungsmethodik für den Standortvergleich in Etappe 2. Methodik für die sozioökonomisch-ökologische Wirkungsstudie SÖW. Bern, 102 s.

Boesler, K. – A., Bott, A. (1991): Die Regionale Erfassung Sekundärer Beschäftigungswirkungen. Das Beispiel der Ford AG in Köln. Erdkunde, 45, s. 168–180.

Camagni, R. (2006): Territorial Impact Assessment - TIA: a methodological proposal. Scienze Regionali/Italian Journal of Regional Science, 5, č. 2, s. 135–146.

Ejdemo, T., Soderholm, P. (2011): Mining investment and regional development: A scenario-based assessment for Northern Sweden. Resources Policy, 36, č. 1, s. 14–21.

Fischer, T. B., Gore, T. (2013): A Framework for Assessing the Territorial Impacts of European Directives. Guidance. ESPON 2013. Online dostupné na: <http://www.espon.eu/export/sites/default/Documents/Projects/TargetedAnalyses/EATIA/EATIAFinalGuidance.pdf>

Fisher, T. B., Sykes, O., Gore, T., Marot, N., Golobič, M., Pinho, P., Waterhout, B., Perdicoulis, A. (2014): Territorial Impact Assessment of European Draft Directives – The Emergence of a New Policy Assessment Instrument. European Planning Studies, online DOI: 10.1080/09654313.2013.868292.

Golobič, M., Marot, N. (2012): Does territorial level matter? Territorial impact assessment for energy policy. 32nd Annual Meeting of the International Association for Impact Assessment, 27 May – 1 June 2012, Porto. Conference proceeding, 6 s.

Hampl, M. (2005): Geografická organizace společnosti v České republice: transformační procesy a jejich obecný kontext. Praha, Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, 147 s.

Hampl, M., Gardavský, V., Kühnl, K. (1987): Regionální struktura a vývoj systému osídlení ČSR. Praha, Univerzita Karlova v Praze, 255 s.

Hendl, J. (2005): Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace. Praha, Portál, 408 s.

Hendl, J. (2009): Přehled statistických metod zpracování dat. Analýza a metaanalýza dat. Praha, Portál, 736 s.

Jindrová, P., Dušková, A. (2010): Přínosy letecké dopravy na udržitelný rozvoj v pardubickém regionu. Sborník vědeckých prací Univerzity Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní, 18, č. 3, s. 81–97.

Macešková, M. (2005): Analýza regionálních dopadů fiskální politiky: obecné principy a příklad České republiky. Magisterská práce. Praha, Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, 143 s.

Macešková, M. (2009): Fiskální politika jako klíčový mechanismus regionálního rozvoje: příklad regionální dimenze sektorových a horizontálních politik ČR. Disertační práce. Praha, Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, 154 s.

Madlener, R., Koller, M. (2005): Evaluierung der wirtschaftlichen Auswirkungen der Förderung von Biomasse-Anlagen durch das Land Vorarlberg. Studie im Auftrag des Amtes der Vorarlberger Landesregierung. Centre for Energy Policy and Economics, Zürich, 12 s.

Medeiros, E. (2013): Assessing Territorial Impacts of the EU Cohesion Policy: The Portuguese Case. European Planning Studies, online 27 JUN 2013, DOI: 10.1080/09654313.2013.813910.

Musil, J., Müller, J. (2008): Vnitřní periferie v České republice jako mechanismus sociální exkluze. Sociologický časopis/Czech Sociological Review, 44, č. 2, s. 321–348.

Perkmann, M. (2006): Extraregional Linkages and the Territorial Embeddedness of Multinational Branch Plants: Evidence from the South Tyrol Region in Northeast Italy. Economic Geography, 82, č. 4, s. 421–441.

Sastresa, E. L., Usón, A. A., Bribián, I. Z., Scarpellini, S. (2010): Local impact of renewables on employment: Assessment methodology and case study. Renewable and Sustainable Energy Reviews, 14, č. 2, s. 679–690.

Schindegger, F., Tatzberger, G. (2003): TIA minimum requirements – a Guidance for Policy Impact Projects of ESPON (contribution for second interim Report of ESPON 3.1). Austrian Institute for Regional Studies and Spatial Planning, 25 str. Online dostupné na: www.espon.lu/online/documentation/projects/cross_thematic/816/2.ir-3.1.pdf (5. 1. 2005).

Spiekermann, K., Schürmann, C. (2011): Räumliche Wirkungen von Verkehrsprojekten. Ex post Analyse im stadtregionalen Kontext. Bundesinstitut für Bau-, Stadt- und Raumforschung, Online-Publikation 2, 331 s.

Šichtařová, M. (2005): Studie dopadu projektu Hyundai Motor Company na českou ekonomiku. Next Finance, 14 s.

The Espon Monitoring Committee (2004a): ESPON 3.1 Integrated Tools for European Spatial Development. Final report, part A „Scientific and Policy oriented conclusions of ESPON results until September 2004“. Bonn, 163 s.

The Espon Monitoring Committee (2004b): ESPON 3.1 Integrated Tools for European Spatial Development. Final report, part C „New tools and instruments for European spatial analysis. Bonn, 519 s.

The Espon Monitoring Committee (2006): ESPON 3.2. Spatial Scenarios and Orientations in relation to the ESDP and Cohesion Policy. Third Interim Report, Volume 6 „Territorial Impact Assessment“, 20 s.

Zahradník, P., Jedlička, J. (2006): Předpokládaný dopad projektu Hyundai Motor Company na českou ekonomiku. Studie pro Agenturu pro podporu podnikání a investic CzechInvest, 17 s.

Zahradník, P., Jedlička, J. (2008): Studie ekonomických dopadů realizace Strategické průmyslové zóny Triangle. Studie pro Ústecký kraj, 59 s.

Strategické dokumenty

Amsterodamská smlouva (1997): The Treaty of Amsterdam. Amending the Treaty on European Union, the Treaties Establishing the European Communities and Certain Related Acts. Amsterdam, European Commission, 81 s. Online dostupné na: <http://www.eurotreaties.com/amsterdamtreaty.pdf>

European Spatial Development Perspectives (1999): European Spatial Development Perspective. Towards Balanced and Sustainable Development of the Territory of the European Union. Potsdam,

European Commision, 87 s. Online dostupné na: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/pdf/sum_en.pdf

MMR (2006): Politika územního rozvoje České republiky. Online dostupné na: <http://www.mmr.cz/cs/Stavebni-rad-a-bytova-politika/Uzemni-planovani-a-stavebni-rad/Koncepce-Strategie/Archiv-koncepci-a-strategii-uzemni-planovani/Politika-uzemniho-rozvoje-CR-2006>

MMR (2013): Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020. Online dostupné na: <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Koncepce-Strategie/Strategie-regionalniho-rozvoje-CR-2014-2020>

Pátá kohezní zpráva (2010): Investing in Europe's Future. Fifth report on economic, social and territorial cohesion. Luxembourg, European Commision, 298 s. Online dostupné na: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cohesion5/pdf/5cr_en.pdf

Strategie Evropa 2020 (2010): Europe 2020: Europe's Growth Strategy. Luxembourg, European Commision, 12 s. Online dostupné na: http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/europe_2020_explained.pdf

Zelená kniha o územní soudržnosti (2008): Green Paper on Territorial Cohesion. Turning Territorial Diversity into Strength. Brussels, European Commision, 12 s. Online dostupné na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0616:FIN:EN:PDF>

6. PUBLIKACE PŘEDCHÁZEJÍCÍ METODICE

Blažek, J., Macešková, M. (2010): Regional Analysis of Public Capital Expenditure: to which regions is public capital expenditure channelled - to "rich" or to "poor" ones? *Regional Studies*, 44, č. 6, s. 679–696.

Boesch, H.-J.; Walter, F. eds. (2011): *Raumplanerische Beurteilungsmethodik für den Standortvergleich in Etappe 2 (Methodik für die sozioökonomisch-ökologische Wirkungsstudie SÖW)*. ECOPLAN, Bundesamt für Raumentwicklung ARE, Bern, 100 s.

Feřtřová, M., Temelová, J. (2011): Prostorová specifika strukturální nezaměstnanosti na úrovni obcí v České republice. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*, 47, č. 4, s. 681–715.

Hána, D. (2014): Local development implications of pork-barrel: a case study of a Czech district. *AUC Geographica*, 49, č. 2, s. 73–86.

Macešková, M. (2009): Fiskální politika jako klíčový mechanismus regionálního rozvoje: příklad regionální dimenze sektorových a horizontálních politik ČR. Disertační práce. Praha, Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, 154 s.

Ouředníček, M., Temelová, J., Pospíšilová, L. eds. (2011): *Atlas sociálně prostorové diferenciacie České republiky*. Nakladatelství Karolinum, Praha.

Spiekermann, K.; Schürmann, C. (2011): *Räumliche Wirkungen von Verkehrsprojekten. Ex post Analysen im stadtreionalen Kontext*. Dissertation. BBSR-Online-Publikation 02/2011. Bundesinstitut für Bau-, Stadt- und Raumforschung (BBSR) im Bundesamt für Bauwesen und Raumordnung (BBR), Bonn, 331 s.

Špačková, P., Dvořáková, N., Kopečná, M. (2015): Residential stability of new suburbanites: the case of Prague. *Geografiska Annaler* (přijato k tisku).

Špačková, P. ed. (2015): Vývoj stavu sociálních a ekonomických podmínek v širokém okolí JE Dukovany. Soubor specializovaných map. www.atlasobyvatelstva.cz, Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Urbánní a regionální laboratoř, Praha.

Temelová, J., Pospíšilová, L., Ouředníček, M. eds. (2012): Nové sociálně prostorové nerovnosti, lokální rozvoj a kvalita života. Aleš Čeněk, Plzeň.